

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

SOUČASNÉ PĚVECKÉ SBORY DĚTÍ A MLÁDEŽE V OPAVĚ

Bakalářská práce

Vypracovala: *Alexandra Cetlová*

Obor: Anglický jazyk a hudební výchova se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: *PhDr. Leona Saláková, Ph.D.*

V Praze 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, pouze s využitím literatury a uvedených zdrojů.

V Praze dne: 9. 5. 2013

.....
Alexandra Cetlová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PhDr. Leoně Salákové, Ph.D. za vedení práce, odbornou pomoc, inspiraci a trpělivost.

Dále také děkuji PaedDr. Ivaně Kleinové, PaedDr. Evě Petrášové, MgA. Jaromíru Lokajovi, Janě Lokajové, Mgr. Jiřímu Slovíkovi a Mgr. Elišce Slovíkové za vstřícnost, ochotu a poskytnutí přístupu ke sborovým kronikám a materiálům.

V neposlední řadě děkuji své rodině za vytrvalou podporu během celého studia. Zvláštní dík patří mému dědečkovi Miroslavu Cetlovi.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá současnými sbory dětí a mládeže v Opavě. U vybraných sborů je pojednáváno o jejich vzniku, historii, repertoáru, dosažených úspěších či diskografii. Součástí práce je kapitola o historii a tradici sborového zpěvu v Opavě. Praktická část práce zahrnuje dotazník určený bývalým členům těchto sborů.

Summary

The bachelor thesis deals with contemporary choirs of children and youth in Opava. It discusses the origins, history, repertoire, achievements and discography of selected choirs. Part of the work is also a chapter on history and tradition of choral singing in Opava. The practical part includes a questionnaire for former members of the choirs.

Obsah

Úvod.....	7
1 O Opavě.....	9
2 Tradice sborového zpěvu v Opavě.....	11
3 Současné pěvecké sbory dětí a mládeže v Opavě	18
3.1 Dětský pěvecký sbor Domino.....	18
3.1.1 Vznik a současnost sboru.....	18
3.1.2 Přípravné sbory DPS Domino	18
3.1.3 Vedoucí osobnosti DPS Domino	19
3.1.4 Repertoár.....	20
3.1.5 Koncertní činnost.....	21
3.1.6 Účast a úspěchy na soutěžích a festivalech	21
3.1.7 Nesoutěžní zájezdová činnost.....	23
3.1.8 Diskografie	26
3.2 Dětské sborové studio Jeřabinka.....	29
3.2.1 Vznik a současnost sboru.....	29
3.2.2 Vedoucí osobnosti Jeřabinky	30
3.2.3 Přípravné sbory dětského pěveckého studia Jeřabinka.....	30
3.2.4 Dětský pěvecký sbor Jeřabinka	31
3.2.5 Repertoár.....	32
3.2.6 Koncertní činnost.....	32
3.2.7 Účast a úspěchy na soutěžích a festivalech	32
3.2.8 Nesoutěžní zájezdová činnost.....	34
3.2.9 Diskografie	36
3.3 Opavský středoškolský sbor Luscinia.....	38
3.3.1 Vznik a současnost sboru.....	38
3.3.2 Vedoucí osobnosti Luscinie.....	38
3.3.3 Repertoár.....	40
3.3.4 Koncertní činnost.....	40
3.3.5 Účast a úspěchy na soutěžích a festivalech	40
3.3.6 Nesoutěžní zájezdová činnost.....	44

3.3.7	Diskografie	45
4	Výzkum.....	47
	Závěr	50
	Použitá literatura.....	51
	Přílohy	

Úvod

Bakalářská práce se zabývá vybranými současnými pěveckými sbory dětí a mládeže v Opavě. K výběru tématu bakalářské práce mě motivoval blízký vztah ke sborovému zpěvu a k městu, ve kterém žiji.

V Opavě působí v současné době třináct pěveckých sborů. Sedm z nich představují sbory dětské či mládežnické. Opavskými dětskými sbory jsou dětský pěvecký sbor Domino se svými přípravnými sbory Cvrčci a Sluníčka, Dětské sborové studio Jeřabinka a pěvecký sbor Studánka. Mezi mládežnické sbory se řadí Opavský středoškolský sbor Luscinia a dále tři sborová tělesa, která pracují při Církevní konzervatoři v Opavě – smíšený sbor Laudate Dominum, dívčí sbor CKO a gregoriánská schola Bonifantes Opavienses.

S přihlédnutím k době působení sboru, dosahovaným soutěžním výsledkům a bohatosti diskografie byly pro tuto práci vybrány tři nejúspěšnější sbory, kterým je zde věnován větší prostor. Jsou jimi dětský pěvecký sbor Domino, Dětské sborové studio Jeřabinka a Opavský středoškolský sbor Luscinia. Při zpracování této práce jsem použila metodu sběru dat, metodu rozhovorů, které jsem vedla se sbormistry a metodu dotazníku, jenž byl pomocí emailu a sociálních sítí distribuován mezi respondenty.

V první části práce je stručně charakterizováno město Opava a jeho historický vývoj. Druhá část práce popisuje tradici sborového zpěvu v Opavě. Pokouší se přiblížit, jakým vývojem zde tato kulturní činnost od konce 19. století procházela, neboť tyto skutečnosti nepochybně ovlivnily i současné opavské pěvecké sbory. Všechny tři vybrané sbory nějakým způsobem navazují na činnost dětského pěveckého sboru Červený květ, proto je zde popsána trochu podrobněji historie tohoto významného sboru. Informace k této kapitole byly získány čerpáním z literatury, jež je uvedena v závěru práce, a také díky vstřícnosti Zemského archivu v Opavě a Státního okresního archivu Opava. Mnohé informace byly rovněž získány rozhovory s představiteli jednotlivých opavských základních a středních škol a s pamětníky.

Třetí část práce se věnuje třem výše zmíněným vybraným sborům, u nichž je pojednáno o jejich vzniku, historii, vedoucích osobnostech, koncertní, soutěžní a zájezdové činnosti a diskografii. Zdrojem informací k této části práce byla přímá spolupráce

s jednotlivými sbory, jejichž představitelé poskytli rozhovory a také umožnili přístup ke sborovým kronikám.

Závěrečná kapitola se zabývá zhodnocením výzkumu, který byl proveden explorativní metodou dotazníku. Respondenty byli bývalí členové popisovaných sborů.

Cílem mé práce je pojednat o současném dění týkajícím se pěveckých sborů dětí a mládeže v Opavě, objasnit okolnosti vzniku sborů a jejich nynější fungování, zmapovat jejich historii, poukázat na to, jakých úspěchů dosáhli a také popsat jejich diskografii. Prostřednictvím výzkumného dotazníku bych chtěla z různých hledisek prozkoumat, jaký vliv mělo na zpěváky sborové prostředí.

1 O Opavě

Protože se tato práce zabývá pěveckými sbory dětí a mládeže, které působí v Opavě, zaslouží si toto město alespoň krátké připomenutí některých událostí minulosti.

Z nejbližšího období se z pramenů připomíná od roku 1195, městská práva pak dostala v roce 1224 od Přemysla Otakara II.

V průběhu staletí se přes mnohá utrpení způsobená vpády cizích vojsk a neustávajícími spory se střídajícími se vládci a hraničními sousedy, přes epidemie, požáry a další živelné pohromy stala hlavním městem tzv. Českého Slezska, ovšem s výraznou převahou německého obyvatelstva. Postupně se rozrostla v příjemné, tiché a čisté město, ve kterém sídlily významné zemské úřady.

Po vzniku Československé republiky 28. října 1918 zde nadále převládalo německé obyvatelstvo. Z celkového počtu 33 457 žilo tu jen 8 527 Čechů¹, zatímco zemědělské okolí bylo převážně české. Pomnichovské okleštění republiky znamenalo vyhnání zbytku českého obyvatelstva a částečné dosídlení Němci.

Naopak konec druhé světové války přinesl postupný návrat českého obyvatelstva a odsun Němců. Osvobození města koncem dubna 1945 bylo zapláceno obrovskými ztrátami na lidských životech, zničenými domy, komunikacemi, narušenou dopravní infrastrukturou včetně mostů, poškozenou plynovou, elektrickou i vodovodní sítí.

Léta poválečná znamenala intenzivní napravování ztrát způsobených válkou, což trvalo několik desetiletí usilovné práce ve všech oblastech lidské činnosti. Dnes není Opava městem velkým co do počtu obyvatel (v republice je s 58 456 obyvateli na 15. místě a za posledních 5 let zaznamenala úbytek téměř 1 000 obyvatel), ale patří k nejvýznamnějším městům severní Moravy a Slezska po řadu staletí.

Současný magistrát má 15 odborů, z nichž pro toto pojednání má největší význam odbor školství a dále dramaturg kulturních akcí města, který je součástí Kanceláře primátora. Do působnosti odboru školství patří Slezské divadlo, Knihovna Petra Bezruče a Opavská kulturní organizace. Pravidelně jsou zde pořádány festivaly Další břehy, Bezručova Opava a Mezinárodní varhanní soutěž Petra Ebena.

¹ B. Lázňovský, Průvodce po ČSR, Praha, 1930

V roce 2012 byly z rozpočtu města financovány například tyto akce: Festival Janáčkův máj v Opavě (230 tisíc Kč), 55. ročník multizánrového festivalu Bezručova Opava (1mil. Kč) či Svatováclavský hudební festival (180 tisíc Kč).

Odbor školství pečuje kromě jiného o rozvoj hudební výchovy dětí a mládeže na opavských mateřských (17) a základních školách (15), o Základní uměleckou školu v Opavě a v dalších osmi městech Opavska nebo o Středisko volného času v Opavě.

Hudebně vzdělávací školou je i Církevní konzervatoř Opava se čtyřletým a šestiletým studiem zakončeným maturitou, respektive absolutoriem. Studenti vystupují v rámci festivalu Bezručova Opava a při adventních koncertech ve městech Moravskoslezského kraje. Stálými vzdělávacími institucemi jsou Slezská univerzita se svými třemi fakultami (a čtvrtou v Karviné), dvě gymnázia a další střední školy (13), které dnes rovněž rozvíjejí hudební a pěveckou vzdělanost.

2 Tradice sborového zpěvu v Opavě

S mírnou nadsázkou můžeme tvrdit, že nejen sborovému zpěvu, ale veškeré kulturní a osvětové činnosti Čechů v Opavě byly položeny základy už 12. září roku 1869 táborem českého lidu na Ostré hůrce u Chabičova (poblíž Háje ve Slezsku), při němž byly vyhlášeny požadavky českého lidu ve Slezsku ve věcech národnostních a školských.

Následoval vznik Matice opavské (1877), dále pak vydávání českých novin Opavský besedník (1861 až 1865) především díky profesoru Antonínu Vaškovi, otci básníka Petra Bezruče, a následně Opavského týdeníku (od roku 1870). Na podzim roku 1887 se utváří Pěvecko-hudební spolek Křížkovský (ten koncertuje dodnes) a je příkladem a inspirací pro vznik dalších kulturních spolků.

Rovněž české školství se v silně poněmčené Opavě začíná v té době zvolna rozvíjet. Na zmíněný pěvecký spolek navazuje Sdružení učitelů pěvců ve Slezsku (1906), jež bylo roku 1925 přejmenováno na Pěvecké sdružení slezských učitelů (dále PSSU). To kromě vlastní koncertní činnosti pomáhalo vzdělávat a vychovávat mladé zpěváky a jejich prostřednictvím vést ke zpěvu i děti a mládež. Bohužel po devadesátileté činnosti muselo pro vysoký věk pěvců a nedoplňování mladými svou činnost přerušit a její obnovení je spíše v nedohlednu.

Podobně jako PSSU mužů pomáhaly rozvíjet hudební kulturu i dámy v PSSU žen (1958), které stále koncertuje, ale též zde se dlouhodobě zvyšuje věkový průměr (v roce 2013 byl věkový průměr 57 let) a pěvkyň ubývá (2013 - 28 zpěvaček). I tak vykazuje soubor trvale vysokou úroveň, o čemž svědčí velmi příznivá hodnocení z Polska, Slovinska, Portugalska, Holandska, Rakouska a Německa.

Hudebnímu vzdělávání napomáhaly též hodiny zpěvu, bohužel nepovinného předmětu na školách, kde vyučovali často externí učitelé – odborníci. Pěvecké sbory vznikaly především tam, kde ředitelé a učitelé vedli žáky k činnostem pěveckým, recitačním, divadelním, hudebním – orchestrálním i sólovým, které předváděli zpravidla na školních akademiích, besídkách a podobných školu reprezentujících akcích.

Počátek 20. století znamená pomalé oživení a stabilizaci pěveckého hnutí, které se dosud rozvíjelo poněkud chaoticky v různých kroužcích, v dělnickém hnutí, při tělovýchovné organizaci Sokol apod. V roce 1903 zakládá Ferdinand Vach, všestranný hudebník a organizátor, koncepčně významný Učitelský dorost kroměřížského pedagogia,

a v dalších letech ho následují ve výchově mladých zpěváků a zpěvaček i v Praze, Brně, Plzni, Olomouci, Třebíči a jinde. Jeho činnost se projevuje u dospělých založením Pěveckého sdružení moravských učitelů (1903), které v dalších letech vychovává nejen pěvce, ale i hudebně neaprobované pedagogy pro vedení mládeže ke zpěvu.

Válka v letech 1914 až 1918 znamená bohužel nejen v této oblasti pokles kvantity, ale i kvality. Naopak po válce dochází k silnému vzestupu počtu zpěváckých spolků, zvyšují se požadavky na kvalitu a přípravu pěveckého dorostu, realizují se hudební školy v řadě měst. Je zřejmé, že bez pevné organizační struktury a smysluplné koncepce nelze dále úspěšně pokračovat. V roce 1919 vzniká Pěvecká obec československá s hlavním cílem pěstovat a šířit zpěv. Jedním z dvanácti hlavních úkolů je „*péče o zvelebení zpěvu a výchovu pěveckého dorostu.*“² Také Svaz dělnických pěveckých spolků významně posiluje péči o organizovaný zpěv.

Druhá světová válka opět negativně působí na všechny oblasti veřejného života včetně kultury. Mnohé spolky zanikly, protože neohlásily do konce května 1939 německým úřadům zájem nadále pokračovat v činnosti. Zbývající vytrvaly, i když musely postupně předkládat německým úřadům opisy textů uváděných skladeb. Přes tento demoralizující a depresivní útlak mnohé pokračují a navzdory cenzuře udržují úroveň z předcházejícího období. Ve víře, že i cenzurované skladby lidem přinášejí naději, absolvovalo aktivní Pěvecké sdružení moravských učitelů v průběhu války 275 koncertů. Podobně vytrvalo i Pěvecké sdružení pražských učitelů a další sbory. Překvapivě narůstal také zájem o výchovu pěveckého dorostu zakládáním samostatně organizovaných dětských pěveckých sborů.

Po druhé světové válce dochází prokazatelně k postupnému nárůstu zájmu o všechny formy volnočasového vyžití mládeže a dětí. Toto zdánlivě jednoduché konstatování nemůže vystihnout překonávání nepředstavitelných potíží, se kterými se museli potýkat občané, ale i úřady a instituce po dubnovém osvobození Opavy v roce 1945.

² SBOROVÝ ZPĚV V ČECHÁCH A NA MORAVĚ, E. Valový, Universita J. E. Purkyně, Brno, 254 strany, 1972

Školství začínalo téměř bez učitelů, školní budovy, pokud nepodlehly dělostřelecké palbě a bombardování, sloužily vojákům, lazaretům, i jako konírny. Přesto se už v květnu začalo učit, ne všude, ale postupně přibývaly další a další školy.

Dnes se nechce ani uvěřit tomu, že už 7. června 1946 na akademii opavských středních a odborných škol, kterou uspořádal krajský středoškolský odbor ve Slezském národním divadle, vystupovali žáci opavských středních škol s hudebními, tanečními, pěveckými a divadelními výstupy.

Pro následující období je charakteristický nárůst tzv. hnutí mládežnického sborového zpěvu, kdy bez většího koordinačního úsilí vznikají v zemi stovky pěveckých sborů mládeže, dočasně bez větších nároků na kvalitu i výběr skladeb, ale s velkým nadšením a touhou po aktivitě i snahou zapojit se do společenské činnosti, ať jde o zpěv, tanec, hudbu, recitaci apod.

Toto vše vyústilo v roce 1946 v Soutěž tvořivosti mládeže (STM), zajišťovanou mládežnickou organizací Svaz české mládeže, která vzniká v květnu 1945 jako ideový nástroj KSČ. Nárůst je prudký: v roce 1949 je evidován v kulturní části STM počet 6 251 souborů se 141 283 mladými účastníky. V průběhu zhruba dalších pěti let je tato živelnost postupně nahrazována systematičností, odborným vedením a snahou o trvanlivost pěveckých těles dětí a mládeže.

Tato práce vzhledem k logicky se zvyšujícímu věku dětí a mládeže vyžaduje od organizátorů, sbormistrů a učitelů stálou angažovanost a vysokou míru trpělivosti jít krok za krokem. Úspěchy však nenechají na sebe dlouho čekat.

Významnou roli pro vnímání hudby sehrálo opavské divadlo, jehož prvním operním představením byla už 27. října 1945 Smetanova Prodaná nevěsta. Kvalitním pěvcům chodilo naslouchat i mladé publikum, mnozí studenti se uplatnili jako posily operního sboru, např. v Jakobínu, někteří z nich přešli v dospělosti do divadelního sboru a setrvali v něm téměř do padesáti let.

Opavská hudební škola za vedení ředitele Františka Chutného úspěšně navázala na tradici dřívějších hudebních škol. Velmi známým hudebním pedagogem, skladatelem a sbormistrem byl v poválečných letech profesor opavského gymnázia Arnošt Rychlý, jehož smíšené sbory zaznamenaly řadu úspěchů v každoročních soutěžích Lidové umělecké tvořivosti či Soutěže tvořivosti mládeže.

Na gymnáziu mu úspěšně sekundoval s chlapeckým sborem člen Pěveckého sdružení moravských učitelů profesor František Růžička, v pozdějších letech sbormistr pěveckého spolku Křížkovský. Nelze nepřipomenout sice krátké, ale úspěšné tříleté působení profesora Cyrila Vymetala, který kromě hudební výuky a vedení pěveckých sborů na Masarykově státní vyšší hospodářské škole v Opavě organizoval Hudební středry, na které se navazuje dodnes. V Almanachu Střední ekonomické školy v Opavě z roku 1970 nacházíme sdělení o pěveckém dívčím souboru této školy, který pod vedením profesora Anatola Vorla úspěšně reprezentoval ve spolupráci s vojenským útvarem školu i na Armádní soutěži tvořivosti (kromě mnoha jiných akcí).

Zkoumání dalších archivních materiálů potvrdilo, že i sbory dalších škol se účastnily nejrůznějších soutěží; např. na festivalu Písně přátelství v letech 1977 a 1978 vystupovaly: Červený květ, Střední ekonomická škola Opava, Gymnázium Opava, Střední zdravotnická škola Opava, Vojenské gymnázium Jana Žižky Opava, Dívčí komorní sbor Opava-Komárov a další.

Patrně nejúspěšnějším a také nejpreferovanějším sborem tohoto období byl Červený květ, založený v roce 1976 a vedený v letech 1976 až 1980 Petrem Škarohlídem.

Tento pedagog, sbormistr a varhaník byl nepochybně velmi dobrým hudebním odborníkem, proto se o něm zmíníme trochu podrobněji. Narodil se v roce 1945 v Lelekovicích u Brna. Relativní blízkost tohoto kulturního střediska Moravy a rodinné prostředí ho předurčovaly ke studiu hudby na Státní konzervatoři v Brně, kde se připravoval jak na varhanním oddělení pod vedením Josefů Černockého a Pukla, tak na dirigentském oddělení u Jaroslava Brože a Zbyňka Mrkose (absolvoval ve svých 22 letech).

Další vzdělání mu poskytla Janáčkova akademie múzických umění rovněž v Brně, kde se připravoval ve sbormistrovském oddělení u Josefa Veselky a v dirigentském oddělení u Františka Jílka celkem do svých třiceti let. V letech 1977 až 1980 působil na katedře skladby a dirigování jako asistent a odborný asistent. V téže době už vyučoval na Státní konzervatoři Ostrava sborovému a komornímu zpěvu.

Po několika letech přešel do blízké Opavy jako učitel klavíru a varhan v Základní umělecké škole Václava Kálíka. Tam také založil zmíněný sbor Červený květ, kde prokazoval - stejně jako na předchozích dirigentských postech u Brněnského akademického sboru a Akademického Pěveckého Sdružení (APS) Moravan - vynikající

vlastnosti pedagogické i sbormistrovské. Jeho zaujatost sborovým zpěvem se pak osvědčila i při víceletém vedení Pěveckého sdružení slezských učitelů Opava a Komorního pěveckého sdružení Slezské univerzity v Opavě.

I při těchto aktivitách se stihl věnovat své pracovní činnosti sbormistra opery a později šéfa opery tehdejšího Slezského divadla Zdeňka Nejedlého v Opavě. Od roku 1991 do roku 1998 byl šéfdirigentem operety Slezského divadla moravskoslezského. Své dirigentské a varhanní kvality prokazoval v řadě zemí Evropy i ve Spojených státech amerických. Patrně činorodost a některé manažerské neúspěchy se podepsaly na jeho zdraví a poměrně předčasně odešel z milovaného hudebního světa koncem října 2008 ve věku třiašedesáti let.

Pěvecký sbor Červený květ (název vybrán podle jedné z básní Petra Bezruče, opavského rodáka) byl založen při Okresním domě pionýrů a mládeže a Lidové škole umění v Opavě. Počet členů sboru byl mezi padesáti a šedesáti, s výraznou převahou dívek. Při příležitosti 5. výročí založení sboru vydal Okresní dům pionýrů a mládeže v Opavě útlou brožurku, ve které se uvádějí vystoupení, úspěchy a dojmy tehdejších členek a členů sboru.

V červnu 1977 sbor vyjel do Polska na první zahraniční koncert. Rovněž se uskutečnila natáčení pro československý rozhlas i pro československou televizi do pořadu Vlastovka. V roce 1978 sbor vystupoval na významných okresních akcích, kupříkladu na Setkání pracujících mládeže a studentstva v Šilheřovicích, na Okresní mírové slavnosti v Opavě a na Celostátním setkání pionýrů v Hradci nad Moravicí. Také se zvýšil počet koncertů i příznivců sboru. V roce 1979 už to bylo 37 koncertů, soutěží a vystoupení.

V létě byl sbor pozván do polského Rybniku, rovněž v létě vystupoval v programu Janáčkovu hudební Laško na Hukvaldech. V soutěži Písně přátelství se Červený květ umístil v ústředním kole soutěže v Kladně v bronzovém pásmu.

V roce 1980 spolupracoval sbor s Janáčkovou filharmonií Ostrava, v dubnu účinkuje při slavnostním otevření Památníku ostravské operace v Hrabyni. Následovala tvrdá příprava pro vystoupení v Sovětském svazu, kde v Kamyšině a okolí během deseti srpnových dnů provedl čtrnáct úspěšných koncertů. Ve Volgogradu natočil padesátiminutový program pro sovětskou televizi.

V dalších letech se střídali nadále kvalitní, cílevědomí dirigenti, např. manželé Drietomští (1985 až 1987), jejichž zásluhou se sbor po náborech a konkurzech stabilizoval

a rozvíjela se hlasová kultura. Od roku 1987, kdy pěvecký sbor převzala dirigentka Ivana Kleinová, se sbor umísťoval na prvních místech v okresních soutěžích a v krajských kolech Písní přátelství (1987) a v soutěži Lidových škol umění (Ostrava 1989) získal druhé místo.

V roce 1992 Ivanu Kleinovou pro plnění mateřských povinností zastupuje dočasně v řízení sboru Jiří Slovík, sbor absolvuje turné ve Francii a roce 1993 podniká zájezd do Dánska a Švédska. V prosinci 1994 odchází Jiří Slovík, i z důvodu přechodu na střední školy se za ním vydává 15 zpěváků, ke sboru se vrací Ivana Kleinová a navzdory vypsanému konkurzu oslabený sbor svou bohatou činností končí.

Je nepochybné, že v letech 1975 – 1989 bylo přirozeného zájmu o sborový zpěv chytře využíváno tehdejší ideologií k posilování úlohy KSČ a jejích organizací. Na druhé straně žáci měli zájmovou činnost, která je bavila a současně vzdělávala, učitelé se rádi zbavili jiných „nabídek“ a měli možnost vykázat aktivitu.

V zájmu objektivního chápání pounorové doby až do tzv. sametové revoluce je třeba uvést, že rozvojem kulturních aktivit se zabývala dle archivních materiálů celá řada institucí, jejichž vzájemná návaznost a propojení umožňovaly růst úrovně jednotlivých odvětví kultury včetně sborového zpěvu.³

Mezi materiály k XXI. Bezručově Opavě 1978 se v článku Koncert pěveckých sborů dočteme: *„Tradiční akcí Bezručovy Opavy je okresní přehlídka pěveckých sborů. O práci těchto ryze amatérských zájmových kolektivů již bylo napsáno mnoho a samotné sbory se svými samostatnými koncerty starají o to, abychom se o jejich činnosti dozvěděli co nejvíce. Poprvé je do programu přehlídky zařazeno vystoupení tří studentských sborů: z opavského gymnázia, ekonomické školy a zdravotnické školy.“*

Nebyly však jen úspěchy: v roce 1980 nastupuje do Středního odborného učiliště spojů v Opavě mladý, hudebně vzdělaný vychovatel Vladimír Štěch, kterému se v krátké době podařilo získat pro sborový zpěv kolem třiceti dívek (škola připravovala především dívky). Spoluprací s Vojenským gymnáziem v Opavě vzniklo další pěvecké těleso, které však po šestiletém působení Štěchově a jeho odchodu zaniklo.

Abychom se nevěnovali jen sborům středoškolským: na některých základních školách je sborovému zpěvu věnována mimořádná péče, podmíněná především osobou

³ Seznam souborů zájmové umělecké činnosti okresu Opava, prosinec 1986

sbormistra či sbormistryně. V Opavě to byly už v době „předsametové“ Základní škola Ilji Hurníka (dříve Ochranova), Základní škola Mařádkova (dnes spojená se Základní školou Krnovská, kde už řadu let vede sbor Studánka Renáta Podešvová a jeho přípravku Šárka Bociánová).

Na Základní škole Mařádkova ve sboru Vánek začala pracovat kolem roku 2000 sbormistryně Alena Zupková a úspěch se dostavil už v roce 2003 na krajské přehlídce dětských sborů. Sbor existoval také na Základní škole Kylešovice, ale zhruba před patnácti lety zanikl.

Základní škola pro zrakově postižené a žáky s vadami řeči v Opavě měla pěvecký sbor Kořata, který vedla paní Eva Melicharová. Bohužel současný personál této školy nebyl schopen upřesnit základní údaje, sbor však už určitě nejméně deset let neexistuje.

Po více než dvacet let dokazuje svůj hluboký zájem o realizaci hudebních vystoupení Karel Kostera, který sice nebydlí přímo v Opavě, ale i z nedalekých Stěbořic ovlivňuje příznivě opavské hudební dění vlastními sbory a pořádáním cenných koncertů prostřednictvím jím řízené agentury. Od roku 1991, kdy mu změny ve veřejném životě umožnily odvážné zřízení soukromé koncertní agentury, uspořádal řadu vystoupení předních pěvců i koncertů sborů a dalších hudebních těles, které prohlubují vztah široké veřejnosti k nejrůznějším žánrům hudby.

I přes značnou vytíženost touto činností se věnuje řízení dětského chrámového sboru a duchovní hudbě. Především jeho zásluhou se koná od roku 1992 vždy od konce září do začátku listopadu ve dvouletých intervalech Mezinárodní festival duchovní hudby.

Z tohoto výčtu sborových těles je zřejmé, že vztah ředitelů škol a zápal učitelů, sbormistrů, organizačních pracovníků a zpěváků samotných vychází z tradice sborového zpěvu, která je v Opavě bohatá a současný stav dokazuje její význam při nelehkém získávání dalších mladých zpěváků a zpěvaček.

3 Současné pěvecké sbory dětí a mládeže v Opavě

Jak již bylo zmíněno v úvodu, v současnosti působí v Opavě celkem 13 pěveckých sborů různých věkových kategorií.⁴, 7 z nich patří do kategorie, o které pojednává tato práce. Mimo sbory, na něž je soustředěna pozornost na dalších stránkách, je to také pěvecký sbor Studánka a také sbory, které pracují při Církevní konzervatoři v Opavě: smíšený sbor Laudate Dominum, dívčí sbor CKO a gregoriánská schola Bonifantes Opavienses.

3.1 Dětský pěvecký sbor Domino

3.1.1 Vznik a současnost sboru

Dětský pěvecký sbor Domino pracuje při Základní škole Ilji Hurníka v Opavě. Jeho členy jsou žáci z 6. až 9. tříd s rozšířenou výukou hudební výchovy. V roce 1993 jej založila dirigentka Ivana Kleinová za velké podpory tehdejší ředitelky školy Evy Fickové. Impulsem pro vznik Domina bylo, aby děti z dětského sboru Cvrčci, který působí při téže škole a je určen pro děti z 1. až 5. tříd, měly kde pokračovat ve sborovém zpěvu po přechodu na vyšší stupeň školy.

V současné době tvoří členskou základnu 68 dívek a 12 chlapců. Zkoušky sboru probíhají dvakrát týdně, trvají dvě vyučovací hodiny a jsou součástí výuky. Krédo sboru zní: díky sborovému zpěvu poznávat svět a osobnosti.

3.1.2 Přípravné sbory DPS Domino

3.1.2.1 Pramínek

Přípravný sbor Pramínek navštěvují děti prvních tříd ZŠ Ilji Hurníka v Opavě. Vede jej učitelka Alena Kupková. Ve sboru zpívá přibližně 30 dětí. Vystupují na vánočních

⁴http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-index1.php?filtr=&chci_kraj=WHERE+kraj_CID%3D13&chci_hledat=Opava&chci_druh=&chci_char=&chci_zanr=&orderby=ORDER+BY+nazev

a výchovných koncertech, v mateřských školách a na schůzkách rodičů budoucích prvňáčků.

3.1.2.2 Sluníčka

Sluníčka jsou dětský pěvecký sbor při ZŠ Ilji Hurníka v Opavě, který navštěvuje přibližně 50 dětí druhých a třetích tříd. Sbor založila v září 1994 PaedDr. Ivana Kleinová a působila v něm do roku 2002. Poté předala vedení Mgr. Jaroslavě Ševčíkové, která sbor vedla do června 2008. V současnosti je sbormistryní Mgr. Miroslava Řeháková. Každoročně děti vystupují na 10 až 15 koncertech.

3.1.2.3 Cvrčci

Cvrčci (děti od 9 do 11 let) tvoří přípravný sbor pro Domino a mají ze všech sborů ZŠ Ilji Hurníka nejdelší tradici. Byli založeni již v roce 1988 paní Jiřinou Borkovou, která je vedla až do roku 1993. Od roku 1989 začala se sborem spolupracovat Ivana Kleinová. Cvrčci získali už několik soutěžních ocenění a koncertují nejen v Opavě, ale účastní se i hudebních festivalů po celé ČR.

3.1.3 Vedoucí osobnosti DPS Domino

PaedDr. Ivana Kleinová

Ivana Kleinová pěvecký sbor Domino založila a po celou dobu jeho existence jej vede. Narodila se 16. ledna 1961 v Opavě. Ke sborovému zpívání ji dovedla Zdeňka Odstrčilová, pedagožka Střední pedagogické školy v Krnově, kde Ivana Kleinová studovala. Poté vystudovala učitelství českého jazyka a hudební výchovy na Ostravské univerzitě. Zde se stala členkou Vysokoškolského sboru Ostravské univerzity, který tehdy vedl Lumír Pivovarský, pedagog na této univerzitě a mimo jiné i dirigent Pěveckého sdružení moravských učitelů. V tomto sboru získala první zkušenosti s organizováním koncertů a turné a po čase se také stala druhou sbormistryní.

V roce 1985 se vrátila na Střední pedagogickou školu v Krnově, tentokrát jako pedagožka. Po roce působení odešla na mateřskou dovolenou s dcerou Denisou. V letech 1987 – 1995 vedla DPS Červený květ při ZUŠ Václava Kálíka v Opavě. Po další mateřské dovolené se synem Vojtěchem nastoupila na ZŠ Ilji Hurníka, kde převzala vedení dětského

sboru Cvrčci. V roce 1993 pak na této škole založila dětský sbor Domino. V roce 1991 obdržela cenu za dirigentský výkon na mezinárodní soutěži dětských sborů v Pardubicích. Je členkou celostátní odborné rady pro dětský sborový zpěv.

Ivana Kleinová se věnuje také jazykům, kromě zpěvu vyučuje ještě angličtinu a španělštinu. Má jednovaječné dvojče, sestra Alena Zupková je výtvarnice a působí na ZUŠ v Háji ve Slezsku.

PaedDr. Eva Petrášová

Eva Petrášová se narodila v Ostravě, vystudovala učitelství pro první stupeň ZŠ na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Od roku 1989 vyučuje na prvním stupni ZŠ Ilji Hurníka v Opavě. Několik posledních let se také věnuje výuce hudební nauky v ZUŠ Vladislava Vančury v háji ve Slezsku. Pro sbor Domino pracuje jako manažerka. Organizačně se stará o veškeré koncerty, turné i zájezdy sboru. Zajišťuje také finanční zázemí sboru, jedná se sponzory a vyřizuje grantovou agendu. Kromě toho se s Ivanou Kleinovou dělí o dramaturgii a režii koncertů.

MgA. Jakub Žídek

Jakub Žídek se narodil 20. června 1982 v Opavě. Hudbě se začal věnovat na ZŠ Ilji Hurníka v Opavě, kde byl členem pěveckého sboru Domino. Na Janáčkově konzervatoři v Ostravě vystudoval ve třídě Martiny Zelové hru na varhany. Poté studoval dva roky sbormistrovství u Lumíra Pivovarského. Vysokoškolská studia završil absolutoriem na brněnské Janáčkově akademii múzických umění, kde pod vedením Rostislava Hališky studoval dirigování. Již od dob studií na konzervatoři doprovází Domino jako klavírista a nemalou měrou se podílí na jeho úspěších. V posledních letech vypomáhal Ivaně Kleinové také občasným vedením zkoušek. V současné době působí jako dirigent v souboru opery a operety v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě.

3.1.4 Repertoár

Repertoár Domina je široký, zahrnuje skladby od nejstarších dob až po současnost, také úpravy lidových písní, zvláště ze Slezska. Součástí jsou jak skladby s doprovodem klavíru, tak a cappella. Členové sboru jsou hudebně velmi zdatní a kromě zpěvu většinou také hrají na nějaký nástroj. Velmi často tak obstarávají instrumentální doprovody k písňím

samotní zpěváci. Sbor obohacuje svůj repertoár o skladby, které se učí na různých zahraničních workshopech. Nedílnou součástí se takto staly skladby Boba Chilcotta či mnohé španělské a hebrejské písně. Sbormistryně také nezřídka pracuje s postavením sboru a ke skladbám vytváří rozmanité choreografie.

3.1.5 Koncertní činnost

Domino absolvuje v průměru třicet koncertních vystoupení ročně. Sbor pořádá každoročně jarní a vánoční koncerty, většinou ve Sněmovním sále minoritského kláštera v Opavě. Zpěváci vystupují také při příležitosti vítání prvňáčků a rozloučení se žáky devátých tříd ZŠ Ilji Hurníka. Nedílnou součástí sborových koncertních aktivit jsou vystoupení na akcích statutárního města Opavy, ať už se jedná o vánoční a velikonoční trhy nebo kulturní festivaly Bezručova Opava a Další břehy.

Zvláštní kapitolu sborového života představuje spolupráce se Slezským divadlem, které si děti z Domina vybírá ke spolupráci vždy, když je zapotřebí dětských rolí. Díky tomu již členové Domina účinkovali v několika operách, například v japonské opeře Yuzuru, v Pucciniho jednoaktové opeře Suor Angelica, dále v Brundibárovi, Lišce Bystroušce či Českých jesličkách Jaroslava Kříčky. S operou Bohéma dokonce vystoupili na scéně Národního divadla v Praze, když zde opavských operní soubor hostoval.

Sbor v minulosti také koncertoval a spolupracoval s předními osobnostmi našeho kulturního života, mimo jiné s Ivou Bittovou, Iljou Hurníkem, Petrem Ebenem, Milošem Štědrněm nebo Lukášem Vondráčkem.

3.1.6 Účast a úspěchy na soutěžích a festivalech

1999

V roce 1999 se zdálo, že kontakty sboru, díky kterým do té doby pořádalo koncertní zájezdy, byly vyčerpány. Domino se tedy za novými kontakty a zkušenostmi vydalo do Německa, kde se ve Wolfenbüttelu konal festival Europa Cantat junior 2. Zde se sbor poprvé setkal s britským světoznámým dirigentem a skladatelem Bobem Chilcottom.

2000

V červenci 2000 se Domino zúčastnilo soutěžního mezinárodního festivalu ve španělském Cantonigros, kde získalo 3. místo.

2001

Na základě doporučení Boba Chilcotta se Domino přihlásilo na mezinárodní Festival 500 - Sharing the voices. Ten probíhal v červnu v Kanadě, konkrétně na hudební univerzitě v Newfoundlandu. Kromě Domina se jej zúčastnily sbory z Austrálie, Brazílie, Kanady, Kolumbie, Finska, Jižní Afriky, Švédska, Taiwanu, USA či Velké Británie. Z týdenní akce, která je pořádána každé dva roky, vznikl kompaktní disk, na němž se každý zúčastněný sbor představil jednou skladbou.

2004

V červenci 2004 se Domino vypravilo znovu do francouzského Nevers, které v tom roce hostilo festival Europa Cantat. Důležitou událostí v historii sboru bylo seznámení se španělskou sbormistryní Elisendou Carrasco, která zde vedla ateliér pro děti.

2005

V červenci absolvoval sbor dvoutýdenní zájezd do Španělska. První zastavení proběhlo v Barceloně, kam sbor pozvala právě Elisenda Carrasco, na níž Domino během workshopů na festivalu Europa Cantat v předchozím roce udělalo velký dojem. Zpěváci pobývali přímo ve španělských rodinách. Na závěr této části zájezdu byl uspořádán koncert v kostele Sant Ildefons. Druhá část zájezdu se konala v městečku Vic, kde se Domino zúčastnilo festivalu Europa cantat Junior 4. Osmidenní workshop vedla izraelská sbormistryně Naomi Faran, pod jejímž vedením sbor nastudoval několik hebrejských písní. Ty se pak staly pevnou součástí sborového repertoáru.

2007

2. až 8. července se Domino zúčastnilo 42. festivalu pěveckých sborů v Barceloně. Ve sborových dílnách zde zpěváci studovali skladby Francise Poulenca pod vedením francouzského dirigenta Erwina Lista. Nedílnou součástí byly také koncerty v menších katalánských městech v okolí Barcelony.

2009

16. a 17. ledna se Domino zúčastnilo mezinárodní soutěže Pastoralka Zywiecka v polském městě Zywiec. Šlo o pátý ročník soutěže ve zpěvu národních koled. Soutěž byla rozdělena do několika kategorií. Domino v kategori dětských sborů získalo

1. místo. Kromě toho obdrželo nejvyšší cenu celé soutěže - Grand Prix s oceněním za mimořádný umělecký zážitek a mistrovské hudební provedení českých koled.

2010

Po deseti letech si Domino zopakovalo účast na mezinárodním festivalu ve španělském Cantonigros. Tentokrát bylo výsledkem 2. místo. Domino bylo také jediným evropským sborem, kterému se podařilo dosáhnout medailového umístění, když první místo obsadil sbor z Číny a třetí místo sbor z Taiwanu.

2011

V roce 2011 se rakouském Grazu konala mezinárodní sborová olympiáda nazvaná World Choir Championship. V konkurenci 115 sborů ze čtyřiceti zemí světa získalo Domino v prvním kole soutěže 1. místo. Ve druhém kole se náš sbor umístil na 2. místě, když první nebylo uděleno.

2013

V letošním roce se sbor připravuje na mezinárodní festival ve Worcesteru v Anglii.

3.1.7 Nesoutěžní zájezdová činnost

1994

První koncertní zájezd Domina se uskutečnil rok od jeho založení a směřoval do německého Hinterschmidingu. V tomto městě žije Čech Alois Seidel, který zde vede malý sbor. Kontakt na něj měla sbormistryně Ivana Kleinová ještě z doby jejího působení ve vysokoškolském sboru, a tak s ním bylo domluveno, že se oba sbory vzájemně navštíví.

1995

V červenci 1995 se sbor vypravil na první z mnoha zájezdů do Španělska, konkrétně do Barcelony. Jednalo se o výměnný zájezd dohodnutý s jedním místním sborem.

1996

Sestra Ivany Kleinové, Alena Zupková, působila v této době na Slovensku, kde v hudební škole v Nových Zámčích vedla sbor Vánok. Domino navštívilo tento sbor v červnu 1996. I v tomto případě se jednalo o zájezd reciproční.

1997

V dubnu 1997 se Domino vypravilo znovu na výměnný pobyt do Katalánska ve Španělsku. Ivana Kleinová tehdy využila kontaktů, které získala ještě během svého působení v Červeném květu. Jaký konkrétní sbor v Katalánsku navštívili, není zaznamenáno ve sborových kronikách, dokonce ani sama sbormistryně si již nevzpomíná.

1998

U příležitosti blahořečení Marie Restituty, k němuž došlo v roce 1998 ve Vídni za účasti papeže Jana Pavla II., zazpívalo Domino mši mladého brněnského autora Pavla Smutného.

2000

Na základě kontaktů získaných na festivalu Europa Cantatu v roce 1999 podniklo Domino 5.3. až 13.3. koncertní zájezd do Německa a Lucemburska. Koncerty se konaly v německém Trieru a Lucemburku.

V témže roce v červenci se Domino zúčastnilo soutěžního mezinárodního festivalu ve španělském Cantonigros, kde získalo 3. místo.

2001

Francouzská dirigentka Marie France Messenger, která se svým sborem studovala operu Hanse Krásky Brundibár, hledala sbor, který by se na nastudování této opery podílel. Opavský varhaník Tomáš Thon ji proto seznámil s Ivanou Kleinovou a vznikla ojedinělá spolupráce. V listopadu 2001 se Domino rozjelo do francouzského města Nevers, kde došlo k prvnímu uvedení Brundibára. O dva měsíce později přijeli francouzští hosté a provedení se zopakovalo i v Opavě.

2002

V červenci 2002 se sbor na základě pozvání dvou tamních starostů vydal do Bulharska. Domino koncertovalo na oslavách založení města Sozopol, které je staré přes dva tisíce let a také v historickém centru města Nesebr. Celkem děti absolvovaly čtyři koncerty, na nichž představily repertoár, ve kterém nechyběly ani bulharské lidové písně.

V říjnu toho roku pak Domino vystoupilo na zasedání Rady Evropy ve francouzském Štrasburku, kde spolu se sborem z Nevers uvedlo operu Brundibár. Tematikou tohoto setkání byla problematika holocaustu. Kromě stálých členů Rady Evropy, zástupců židovské obce a ministrů školství se této akce účastnili také lidé

zabývající se židovskou otázkou. Během cesty do Štrasburku se sbor zastavil také v německém vesnici Hinterschmiding, kde tuto operu rovněž předvedl.

2003

O rok později bylo Domino pozváno do Štrasburku znovu. Při této příležitosti se sbor zastavil také v historickém městě Saverne, kde účinkoval na slavnostech hudební školy. Ve Štrasburku v Radě Evropy vystoupilo Domino na oslavách desetiletého výročí vstupu České republiky právě do Rady Evropy. Kromě tohoto se sbor také prezentoval na dvou koncertech v kostele sv. Thomase a sv. Gillauma, které organizovalo město Štrasburk.

2004

Mario Fontana, sbormistr švýcarského sboru Calicantus, pozval Domino, aby se za účelem společných koncertů vypravilo do švýcarského Locarna, kde Calicantus působí. Domino pozvání přijalo a zájezd se uskutečnil v únoru 2004. Kontakt mezi oběma sbory byl navázán na kanadském festivalu Sharing the voices v roce 2001.

2006

V březnu vycestovalo Domino do italského města Belfiore di Foligno. Impulzem k tomuto zájezdu byl kontakt s rodiči bývalé členky Domina Nikoly Jaškové. Celá rodina nyní v tomto italském městě žije a podílela se a organizaci tohoto zájezdu, mimo jiné zařídila pro opavský sbor ubytování v místních rodinách. Během pobytu sbor absolvoval čtyři koncertní vystoupení nazvané Senza confini, tedy Bez hranic.

V září Domino obdrželo prestižní jazykovou cenu Label 2006, díky čemuž se uskutečnilo dvoutýdenní turné po čtyřech zemích Evropy. Turné odstartovalo v Praze na Ministerstvu kultury, kde si sbor 26. září u příležitosti Evropského dne jazyků cenu převzal. Domino ji získalo díky tomu, že zpívá nejméně v deseti jazycích, vydalo CD s vánočními koledami v osmi jazycích, děti absolvují workshopy v angličtině a jsou tak motivovány ke studiu cizích jazyků. Z Prahy se pokračovalo ke spřátelenému sboru do německého Hinterschmidingu a dále do Štrasburku, kde na pozvání europoslankyně Jany Hybáškové vystoupil sbor v den svátku svatého Václava na nádvoří Evropského parlamentu. Odtud se Domino vydalo koncertovat dále do Nevers, Barcelony a Florencie, kde se turné zakončilo.

2008

V únoru koncertovalo Domino v Izraeli, kam bylo pozváno sbormistryní Naomi Faran. S touto dirigentkou navázal sbor přátelství na festivalu Europa Cantat v roce 2005. O rok později navštívila Naomi Faran se svým sborem Moran Opavu. Na osmidenním zájezdě absolvovalo Domino devět vystoupení a koncertů a sklidilo velký úspěch. Základem repertoáru byly české a hebrejské lidové písně. Posledního koncertu, na němž Domino vystoupilo společně se sborem Moran, se zúčastnilo na padesát českých krajanů, z nichž většina pobývala během druhé světové války v koncentračních táborech. Společně s Dominem si zazpívali operu Brundibár, což byl pro všechny účastníky velice emotivní zážitek. Zpěváci měli možnost poznat krásy Jeruzaléma, kde je provedl kulturní atašé z české ambasády v Izraeli Robert Řehák.

2012

Zatím posledním nesoutěžním zájezdem se uskutečnil v červenci 2012, kdy sbor navštívil pomezí Chorvatska, Slovinska a Itálie. Ve městě Terst podniklo Domino několik koncertů a setkala se zde také s kolegy z místního mládežnického sboru. Kontakt na tento sbor poskytl Dominu Giorgio Cadorini, profesor italštiny na Slezské univerzitě v Opavě.

3.1.8 Diskografie

Diskografie Domina čítá kromě osmi vlastních titulů také dvě kompilace, na nichž se sbor podílel.

1. MC, CD *Cvrčci, Domino (1995)*

Svůj první titul natočilo Domino v únoru 1995 ve spolupráci s Českým rozhlasem Ostrava ve výstavní budově Slezského muzea v Opavě a vydalo jej jak na kazetách, tak na kompaktních discích. Hudební režie je ujal dirigent, skladatel a hudební režisér Vladimír Studnička. Šesti skladbami se prezentuje dětský sbor Cvrčci, ostatní skladby zpívá Domino. Jádrem tvoří lidové písně, kromě nich zde nalezneme také sborový evergreen Jana Kampana Vodňanského *Rorando coeli* či několik spirituálů.

2. MC, CD *Dětské pěvecké sbory Opava (1997)*

Na tomto titulu dostaly prostor všechny tři sbory, které Ivana Kleinová vede. Nejmenší Sluníčka zaznamenala tři krátké dětské skladbičky. Starší Cvrčci nahráli tři slezské lidové písně za doprovodu chlapecké cimbálové muziky Základní umělecké školy Václava Kálíka v Opavě a tři skladby umělé. Domino na tento titul nazpívalo osm

slezských lidových písní, z nichž tři rovněž doprovodila cimbálová muzika, a dále například výběr z *České mariánské muziky* Adama Michny z Otradovic. Nahrávalo se v březnu a dubnu 1997 v Českém rozhlase Ostrava, režíroval opět Vladimír Studnička.

3. MC, CD *Souznění* (2000)

Třetí kompaktní disk je opět profilový a i tentokrát se na něm podílely všechny tři sbory. Byl nahrán v červnu 1999 a v lednu až březnu 2000 v Karviné ve studiu Permoník. V podání Domina je možné si vychutnat například *Peace mass* Boba Chilcotta či *Truvérskou mši* Petra Ebena. Hostem CD je talentovaný klavírista Lukáš Vondráček, který se sborem nahrál *Bugatti-step* Jaroslava Ježka.

4. CD *Nesem Vám koledy* (2000)

Tento kompaktní disk obsahuje 12 známých českých koled, v jejichž interpretaci se střídají všechna tři sborová tělesa, tedy Sluníčka, Cvrčci i Domino. Pro všechny koledy vytvořil a nahrál hudební doprovod Jakub Žídek. CD bylo natočeno v listopadu 2000 a nese podtitul P. F. 2001.

5. CD *Nesem Vám koledy ze světa* (2003)

Jak napovídá sám název CD, nalezneme na něm 14 koled z různých koutů světa. Jsou nazpívány v osmi jazycích, mezi nimiž nechybí ani čeština. Dvěma koledami se na CD podílí sbor Vánek Aleny Zupkové.

6. CD *Zpívejte srdcem* (2004)

Obsah kompaktního disku byl pořízen 26. 9. 2004 na koncertě dětských pěveckých sborů, na němž jako host Domina vystupoval také sbor Canzonnetta pod vedením Elisendy Carrasco a sbor Nota Radmily Havrlantové. Zpívaly se především španělské písně, několik z nich předvedly všechny sbory společně.

7. CD *Can you hear me?* (2005)

Záznam živého koncertu, konaného 7. 5. 2005 u příležitosti návštěvy Elisendy Carrasco a Boba Chilcotta v Opavě. Kromě Domina účinkoval na koncertě také sbor E. Carrasco Canzonnetta, sbor Vánek Aleny Zupkové a malé dětské sbory z okolních opavských vesnic Štěpánek a Slunečnice. Repertoár tvořily zejména skladby Boba Chilcotta. CD je pojmenováno podle jeho skladby *Can you hear me*, která na koncertě zazněla jako první.

8. CD *Souznění 2007* (2007)

Zatím poslední CD vzniklo v období února až června 2007 v Českém rozhlase Ostrava. Nalezneme na něm *Jazzovou mši* Boba Chilcotta či několik hebrejských skladeb, které Domino nacvičilo na workshopech pod vedením Naomi Faran. V podání Cvrčků jsou zaznamenány čtyři skladby, například lidová *Stojí lipka* nebo *Čača pro sestřenici* Přemysla Kočího.

Festivalové CD *Sharing the voices* (2001)

Toto CD bylo nahráno jako upomínka na kanadský festival *Sharing the voices*. Každý zúčastněný sbor dostal možnost nahrát jednu skladbu. Domino přispělo *Koledou* Bohuslava Martinů.

Kompilační CD k 780. výročí města Opavy *Arnošt Rychlý a my* (2004)

Město Opava vydalo toto CD k 780. výročí města Opavy. Obsahuje 2 instrumentální a 13 vokálních skladeb opavského skladatele Arnošta Rychlého. Domino na toto CD přispělo šesti skladbami. Ostatní vokální skladby nahrálo Pěvecké sdružení ostravských učitelek a Smíšený pěvecký sbor Křížkovský.

3.2 Dětské sborové studio Jeřabinka

Dětské sborové studio Jeřabinka působí při Základní umělecké škole Václava Kálíka v Opavě. Jeho součástí je přípravný pěvecký sbor Malinka, v němž zpívají děti předškolního věku (od čtyř let) až po první třídu základní školy, dále přípravný pěvecký sbor Ostružinka pro děti od sedmi do jedenácti let a především Dětský pěvecký sbor (DPS) Jeřabinka, který navštěvují nejstarší zpěváci, nejčastěji až do doby dokončení střední školy.

3.2.1 Vznik a současnost sboru

Dětský pěvecký sbor Jeřabinka (dále jen Jeřabinka) vznikl v roce 1982 při tehdejší Lidové škole umění v Opavě. U jeho zrodu stál pedagog školy Vladimír Rolník, který sbor vedl do roku 1987. V tomto období navštěvovalo sbor kolem 15 žáků a vystupovali pouze příležitostně.

V roce 1987 se stal sbormistrem Jeřabinky Jaromír Lokaj. Za jeho působení se sbor postupně rozrůstal, v letech 1991 až 1994 v něm zpívalo na třicet pět žáků od šesti do dvanácti let. V této době byla klavírní korepetitorkou Jarmila Pěničková.

O rok později ji na tomto postu vystřídala Jana Drastichová, nyní Lokajová. Ve školním roce 1997/1998 vzrostl počet zpěváků natolik, že se Jaromír Lokaj rozhodl založit pro Jeřabinku dva přípravné sbory. V roce 1998 tedy pod jeho vedením vzniká celé sborové studio s přípravnými sbory Malinka a Ostružinka. V současnosti navštěvuje Malinku kolem třiceti pěti dětí, Ostružinka má zhruba třicet členů a hlavní sbor Jeřabinka více než šedesát zpěváků a zpěvaček, jejichž průměrný věk je 14 let.

Každoročně v březnu je vyhlašován konkurz na nové členy do všech tří sborů, především však do Malinky a Ostružinky, jelikož se považuje za přínosné, aby před vstupem do hlavního sboru prošly děti některým ze sborů přípravných. Talentovaní zpěváci příslušného věku však mohou být přijati do hlavního sboru, i když nemají se sborovým zpíváním žádnou předchozí zkušenost. Stejně tak se mohou zájemci o členství v některém ze sborů přihlásit kdykoli během celého školního roku.

3.2.2 Vedoucí osobnosti Jeřabinky

MgA. Jaromír Lokaj

V současné době je Jaromír Lokaj sbormistrem celého sborového studia. Narodil se 18. září 1952 ve Vítkově, dětství prožil ve Fulneku. Tam také navštěvoval základní školu. Maturoval roku 1972 na Gymnáziu Mikuláše Koperníka v Bílovci. Následovalo studium sólového zpěvu na Lidové konzervatoři v Ostravě. Studium téhož oboru absolvoval roku 1979 na Janáčkově akademii múzických umění v Brně.

Od této doby se věnuje pedagogické činnosti. Nejprve působil na Střední pedagogické škole v Havířově, kde vyučoval hru na klavír a hudební výchovu. V letech 1982 až 1987 učil zpěv na Lidové konzervatoři v Ostravě. V roce 1987 nastoupil na ZUŠ Václava Kálíka v Opavě, kde převzal vedení DPS Jeřabinka. Postupně vytvořil celé sborové studio, v jehož čele stojí dodnes.

V březnu roku 2007 získal od hejtmána Moravskoslezského kraje významné ocenění za dlouhodobou tvůrčí pedagogickou činnost.

Jana Lokajová

Narodila se 21. srpna 1951. Na tehdejší LŠU v Opavě studovala zároveň hru na klavír i na housle. Na konzervatoři, kterou roku 1972 absolvovala, se již věnovala pouze studiu hry na klavír. Od tohoto roku vyučuje hru na klavír na ZUŠ Václava Kálíka v Opavě. V letech 1973 až 2000 byla členkou a korepetitorkou Pěveckého sdružení slezských učitelek. Od roku 1995 jako korepetitorka svými hudebními výkony napomáhá celému sborovému studiu Jeřabinka k dosažení úspěchů.

3.2.3 Přípravné sbory dětského pěveckého studia Jeřabinka

3.2.3.1 Malinka

Malinka je přípravný sbor pro děti od čtyř do šesti let. Zkouška probíhá jednou týdně, trvá hodinu a půl a skládá se ze dvou částí. K počátečnímu rozezpívání sbormistr nevyužívá intonační cvičení, ale jednoduché jednohlasé písně s doprovodem klavíru. Poté následuje nácvik nových písní. Druhá část zkoušky je odpočinková, dětem jsou předčítány pohádky nebo si s nimi sbormistr povídá, v závěru připravují písně pro nejbližší

vystoupení. Přestože zpěváci Malinky neumí číst a ani neznají noty, dostávají notové party, aby s nimi rodiče mohli skladby procvičovat i doma. Návuk skladeb na zkouškách probíhá tak, že děti opakují melodii zahrnou na klavír či zazpívanou sbormistrem.

Repertoár sboru tvoří kromě jednohlasých lidových písní také jednoduché umělé skladby určené pro děti.

Malinka se podílí na vánočních či jarních koncertech celého sborového studia, takže už v raném věku mají členové zkušenosti s veřejným vystupováním. Sbor nikdy nezpívá a cappella, nýbrž je během celého vystoupení doprovázen na klavír korepetitorkou Janou Lokajovou.

3.2.3.2 Ostružinka

V tomto druhém přípravném sboru jsou zpěváci od sedmi do jedenácti let rozděleni do tří pěveckých hlasů. Při každoročním konkurzu jsou na kandidáty již kladeny větší požadavky než u Malinky. Zkoušky probíhají dvakrát týdně, trvají hodinu a půl a jsou opět rozděleny do bloků. Hudební části však převažují nad relaxačními. V tomto sboru dirigent provádí rozezpívání, používá hlasová, rytmická, dechová i artikulační cvičení. Členové Ostružinky již ovládají noty, na zkouškách jsou tudíž písně nacvičovány klasicky čtením z notových partů.

V repertoáru jsou zařazeny jednak jednohlasé písně, například písně skladatele Františka Háby *Pojďte s námi do kina* či *Večer u rybníka*, ale i náročnější vícehlasé skladby s doprovodem klavíru, mezi něž patří cyklus písní s názvem *Veselá teorie* (*Stupnice, Bé, Křížek, Tečky, Piano a forte, Pauzy*). Všechny výše jmenované skladby jsou také na kompaktním disku, který Ostružinka natočila společně s ostatními sbory studia v roce 2002.

V roce 2003 podnikl sbor cestu do Polska, kde se zúčastnil přehlídky dětských přípravných sborů.

3.2.4 Dětský pěvecký sbor Jeřabinka

Hlavní sbor celého sborového studia se za účelem zkoušek schází dvakrát týdně na dvě hodiny. Stejně jako přípravné sbory i toto těleso zkouší ve speciální sborové učebně v hlavní budově Základní umělecké školy Václava Kálíka v Opavě. Sbor neabsolvuje

pravidelná soustředění, ta se konají pouze účelově během příprav na soutěže či zahraniční zájezdy.

3.2.5 Repertoár

Vzhledem k tomu, že se sborem trvale spolupracuje korepetitorka Jana Lokajová, repertoár Jeřabinky tvoří kromě několika výjimek skladby s doprovodem klavíru. Žánrově není sbor nikterak vyhraněn a volba repertoáru je zcela na sbormistrovi. Ten při výběru nových písní zohledňuje především náročnost skladby a její rozsah. V repertoáru sboru najdeme renesanční polyfonii, duchovní skladby, spirituály, skladby současných autorů a také mnoho úprav lidových písní. Sbor se snaží propagovat slezskou lidovou píseň, velká část lidových písní, které Jeřabinka zpívá, jsou právě lidové písně ze Slezska.

3.2.6 Koncertní činnost

Jeřabinka pořádá pravidelně dvakrát ročně koncerty celého sborového studia. V prosinci jsou to vánoční koncerty, v březnu pak jarní. Nedílnou součástí koncertní činnosti Jeřabinky jsou vystoupení konané ve spolupráci se Statutárním městem Opava. Jedná se o kulturní festivaly města (Bezručova Opava a Další břehy) a také vystoupení v programu vánočních a velikonočních trhů. Kromě těchto akcí pak Jeřabinka absolvuje průměrně dalších třicet koncertních vystoupení ročně, mezi které také patří výchovné či benefiční koncerty.

3.2.7 Účast a úspěchy na soutěžích a festivalech

1995

Dne 8. dubna 1995 se Jeřabinka zúčastnila národní přehlídky školních dětských pěveckých sborů, jehož regionální kolo se konalo v Novém Jičíně a pořadatelem byl DPS Ondrášek. Mezi dvaceti soutěžícími sbory získala Jeřabinka první místo.

1996

První zahraniční sborový festival, na němž se Jeřabinka představila, byl Festiwal chórow szkół muzycznych Opolszczyzny-Glubczyce v polských Glubčicích. Konal se 1. června 1996 a Jeřabinka získala zvláštní cenu za umělecký výkon a mezi dvanácti sbory měla nejvyšší hodnocení.

V témže měsíci se sbor vydal na pátý ročník mezinárodního hudebního festivalu Ostrovy hudby v Karviné. Mezi mnoha zahraničními sbory reprezentovaly Českou republiku kromě Jeřabinky také Slunko z Třebíče a Permoník z Karviné.

V září 1996, se Jeřabinka vypravila do německého Buchenu na festival Eurotreff Musik, který se konal pod záštitou Rady Evropy. Kromě ní se festivalu účastnilo dalších čtyřiatřicet souborů ze čtrnácti zemí.

1997

V červenci 1997 byl sbor na základě zaslané nahrávky pozván na 50. ročník nejstaršího sborového festivalu v Evropě do britského Llangollenu. V soutěži vybojoval stříbrné pásmo.

1998

46. ročníku Evropského hudebního festivalu mládeže v belgickém Neerpeltu se Jeřabinka zúčastnila na přelomu dubna a května 1998. Na festivalu, kde účinkovalo 121 souborů ze 26 zemí světa, sbor soutěžil v kategorii do 25 let. V konkurenci 40 sborů získala Jeřabinka první cenu Cum Laude, tedy absolutní prvenství.

V září téhož roku se zpěváci vypravili na další ročník festivalu Eurotreff Musik, který se tentokrát konal v německém Villingenu. Oproti minulé zkušenosti, která byla veskrze pozitivní, se dle mínění účastníků tento ročník po organizační stránce příliš nedařil.

1999

V červnu 1999 se ve finském Tampere uskutečnil Mezinárodní festival pěveckých sborů Tamperský slavík. Jeřabinka jako jediná reprezentovala Českou republiku mezi šedesáti účastníky z celého světa. Výsledkem bylo krásné umístění ve stříbrném pásmu.

2004

Dalšího soutěžního festivalu se Jeřabinka účastnila až za dlouhých pět let. Tehdy se jednalo o V. ročník Mezinárodního sborového festivalu Silesia cantat v Glubčicích v Polsku, který se konal 24. dubna 2004. Výsledkem tohoto soutěžního klání bylo 1. místo a cena Grand Prix pro nejlepší dětský sbor.

2007

V roce 2007 sbor podnikl velmi náročnou cestu až do exotického Japonska. 1. srpna odletělo třicet pět vybraných sboristů na třídenní Světový sborový festival dětských a mládežnických sborů do japonského města Hamamatsu. Unikátní možnost

účastnit se tohoto velkolepého festivalu získala Jeřabinka (spolu s dalšími šesti sbory z různých koutů světa) na základě zaslaných nahrávek. Sbor si pro tuto akci připravil ryze český repertoár ve snaze prezentovat v cizině co nejvíce národní hudbu. V rámci přípravy na festival se zpěváci museli naučit také tři japonské písně, které byly zpívány na závěrečném koncertě celého festivalu. Pro účastníky byl rovněž připraven rozmanitý doprovodný program, jehož součástí byla například návštěva Tokia, a také ubytování v rodinách, jež všem přineslo neopakovatelné zážitky.

2011

Na přelomu července a srpna 2011 se Jeřabinka vydala na 3. ročník Mezinárodního sborového festivalu Toskánsko 2011. „*Konal se v překrásném starobylém lázeňském městě Montecatini Terme, kde vystoupilo 19 sborů z 11 zemí celého světa (Čína, Taiwan, Itálie, Kypr, Slovensko, ČR, Litva, Polsko, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko). Jeřabinka se představila v celovečerním koncertě v lázeňském komplexu Tetuccio v Montecatini Terme a měla obrovský úspěch u publika*“⁵. Festival neměl soutěžní charakter.

Zatím poslední soutěžní vystoupení absolvovala Jeřabinka v sobotu 19. listopadu 2011, kdy se představila na II. Mezinárodním festivalu slezské lidové písně v polské Ratiboři. Mezinárodní porota udělila Jeřabince 1. místo. Sbor poté účinkoval na koncertě laureátů 27. listopadu 2011 v Ratiboři, kde si také převzal ocenění.⁶

3.2.8 Nesoutěžní zájezdová činnost

První významnější zahraniční zájezd Jeřabinky spojený s koncertováním se uskutečnil v prosinci roku 1993. Na pozvání místního dětského sboru Oberzwehrener Spatzen vyrazila do německého Kassel-Oberzwehrenu na koncertní turné. Během pětidenního pobytu absolvoval sbor šest koncertů. Toto turné odstartovalo sérii výměnných pobytů mezi těmito sbory.

O rok později, v prosinci 1994, se sbor do Německa vydal znovu, tentokrát však do Mönchengladbachu, kde byl hostem tamního mužského pěveckého sboru. V rámci zájezdu se uskutečnilo několik vánočních koncertů v kostelích, na vánočních trzích a také před radnicí.

⁵ <http://www.zusvkopava.cz/2011/08/30/jerabinka-v-italii/>

⁶ <http://www.zusvkopava.cz/2011/11/21/jerabinka-ziskala-1-misto/>

V září 1995 se Jeřabinka vypravila opět do Kasselu na další z výměnných pobytů. Zpěváci zde absolvovali mimo jiné koncert v sále kasselské radnice či v kostele svatého Tomáše, kde byl přítomen i starosta města.

Sbor přijal o dva měsíce později pozvání smíšeného sboru Stanborough Chorus z města Kingsbridge v hrabství Devon ve Velké Británii, kde koncertoval především v místních kostelích. Koncertování zaznamenalo značný ohlas a informovala o něm i regionální BBC.

V červenci 1997 navštívila Jeřabinka tento sbor znovu. Týden, který zde strávila koncertováním, předcházel soutěžnímu klání ve městě Llangollen. Reciproční pobyty v Kingsbridge se staly tradicí, v červnu roku 2000 se na toto místo Jeřabinka vypravila již potřetí. Na adventní koncerty v prosinci 2001 se sbor vydal do německého Mönchengladbachu, kde vystoupil již podruhé.

Ke dvacátému výročí založení si Jeřabinka nadělila dárek v podobě koncertního zájezdu do USA. V březnu 2002 odletěla vybraná část sboru do města Colorado Springs, kde pobývala u dětského pěveckého sboru Colorado Springs Children's Chorale. Během čtrnácti dnů pobytu uskutečnila Jeřabinka šestnáct vystoupení. Tři z nich pro krajany v Denveru a zbylá se konala na základních a středních školách. Sbor si vyšetřil čas i na poznávání místních památek a přírodních krás.

Do francouzské Bretaně se Jeřabinka vydala na koncertní turné celkem dvakrát. Poprvé v říjnu 2002, podruhé na přelomu září a října roku 2006. V obou případech na pozvání sbormistryně a pedagožky na konzervatoři ve městě Vitré. Kromě koncertování v celé řadě bretaňských měst - mimo Vitré to byla také města Quimper, Portrieux či Saint-Quay – bylo pro zpěváky připraveno několik workshopů se studenty konzervatoře ve Vitré, jejichž tématem byla především práce s pěveckým sborem.

V roce 2003 se podařilo získat další partnerský sbor pro reciproční zájezdy, tentokrát to byl dětský pěvecký sbor Doremi z německého Mannheimu. V září toho roku tedy Jeřabinka podnikla cestu do Mannheimu, kde šest dní koncertovala.

Spolupráce s německými sbory vzkvétala i v dalších letech, a tak v roce 2005 navštívila Jeřabinka tuto zemi na západ od našich hranic dokonce dvakrát. Nejprve v březnu, kdy během šest dní trvajících zájezdu absolvovala tři koncerty ve městě Essenbach. V květnu se pak sbor vypravil do Bückeburgu. Během tohoto pobytu

měla Jeřabinka významný koncert také v nedalekém Hannoveru. Z tohoto koncertu byl pořízen živý záznam, který posloužil jako materiál pro páté CD Jeřabinky.

I v roce 2007 podnikl sbor cestu do Německa. V prosinci vyjel do Mönchengladbachu na adventní koncerty.

Během posledních pěti let přijala Jeřabinka dvakrát pozvání mužského pěveckého sboru Tamar Valley Male Voice Choir z jihozápadní Anglie, kam podnikla koncertní turné v letech 2009 a 2011.

Zatím poslední zahraniční zájezd Jeřabinky se konal v květnu 2012, kdy sbor opět navštívil spřátelený sbor v německém Bückeburgu.

3.2.9 Diskografie

Jeřabinka natočila během své existence jednu magnetofonovou kazetu a šest kompaktních disků.

MC - *Jeřabinka* (1994)

Na této kazetě, která byla natočena v akusticky přívětivých prostorách Slezského zemského muzea v Opavě, najdeme 24 písní, z toho 10 vánočních koled. Kromě nich také úpravy lidových písní, církevní skladby či skladby současných autorů.

1. CD - *Jeřabinka* (1997)

Historicky první CD spatřilo světlo světa v roce 1997. Nahrávání tohoto eponymního titulu proběhlo zčásti v Českém rozhlasu Ostrava a zčásti ve farním kostele Nejsvětější Trojice ve Fulneku. Hudební režii měl na starosti Vladimír Studnička. Na CD figuruje především česká hudba, od renesanční skladby *Rorando coeli* Jana Kampana Vodňanského, přes romantické kusy Antonína Dvořáka jako *Zajatá* či *Prsten*, až po úpravy skladeb Jaroslava Ježka, například *David a Goliáš*.

2. CD - *Čas radosti, veselosti...* (1998)

O rok později vzniklo v Českém rozhlasu Ostrava CD, na němž je zaznamenáno 19 českomoravských koled Zdeňka Pololánika pro čtyři hlasy s doprovodem. Zajímavostí je, že všech 19 koled je nahráno jako jedna stopa dlouhá 22 minut. Jednotlivé koledy navazují plynule jedna na druhou bez jakýchkoliv pauz.

3. CD - *Musical of Andrew Lloyd Weber (1999)*

V pořadí třetí CD, které bylo opět pořízeno ve studiu Českého rozhlasu Ostrava, je monotematicky zaměřeno na muzikálové melodie skladatele Andrewa Lloyda Webera. Na nosiči nalezneme devět skladeb, pět z nich pochází z muzikálu *The Cats*.

4. CD – *Dětské sborové studio Jeřabinka (2002)*

Na tomto kompaktním disku se podílely všechny tři sbory studia. Již tradičně se natáčel v Českém rozhlase Ostrava. Zaznamenány byly posluchačsky nejúspěšnější skladby. V podání Malinky to jsou skladby Václava Ptáčka *Bramboračka* a *Chundelatý, strakatý*, Ostružinka natočila cyklus *Veselá teorie* Miroslava Raichla. Jeřabinka, které je na nahrávce věnován největší prostor, interpretuje úspěšné spirituály či některé z *Moravských dvojzpěvů* Antonína Dvořáka. CD je věnováno památce Kateřiny Stříbné, členky Jeřabinky, která toho roku podlehla vážné nemoci.

5. CD - *Jeřabinka LIVE (2005)*

Páté CD je živým záznamem koncertu, který proběhl 18. května 2005 v Corvinuskirche v Hannoveru v rámci zájezdu Jeřabinky do Německa. Z poloviny obsahuje duchovní hudbu a z druhé poloviny české lidové písně.

6. CD - *Sem pospěšte, ptáčátka (2007)*

Dosud poslední kompaktní disk je unikátní sbírkou dvaceti slezských, lašských a valašských koled, které pro sbor a orchestr upravil Vladimír Studnička. Koledu s názvem *Já nebohý starý valach* zpívá sám sbormistr Jaromír Lokaj. CD je věnováno památce Adély Jakubcové, sólistky Jeřabinky, která v dubnu 2007 tragicky zahynula.

3.3 Opavský středoškolský sbor Luscinia

3.3.1 Vznik a současnost sboru

Opavský středoškolský sbor Luscinia (dále jen Luscinia) je smíšený pěvecký sbor, který působí při Mendelově gymnáziu v Opavě. Byl založen Jiřím a Eliškou Slovíkovými v lednu 1995.

Myšlenkou založit smíšený středoškolský sbor se manželé Slovíkovi zabývali již v době, kdy Jiří Slovík převzal pěvecký sbor Červený květ po Ivaně Kleinové, která se chystala odejít na mateřskou dovolenou. Po jejím návratu na post dirigenta Červeného květu na konci roku 1994 začali manželé Slovíkovi tuto myšlenku realizovat.

Vedení Mendelova gymnázia vznik sboru podpořilo, a tak prvními členy sboru byli studenti ze tříd, ve kterých Eliška Slovíková vyučovala hudební výchovu. Řady zpívajících se velmi rychle rozšířily i o studenty ostatních tříd.

Protože Luscinia byla jediným středoškolským sborem v Opavě, brzy ji posílili i adepti z dalších opavských středních škol. Členský základ nicméně byl a je tvořen studenty Mendelova gymnázia.

V průměru má sbor po celou dobu existence kolem osmdesáti členů. Zkoušky probíhají jednou týdně, a to vždy v pátek od 15.00 do 17.30. Soustředění se konají pravidelně dvakrát ročně, na podzim a na jaře, a také před každou soutěží a zájezdem. Probíhají vždy o víkend, v mateřské škole obce Bravinné, která je vzdálená asi dvacet kilometrů od Opavy.

3.3.2 Vedoucí osobnosti Luscinie

Mgr. Jiří Slovík

Luscinií od samého počátku řídí Jiří Slovík. Narodil se 5. května 1956 v Karviné. Od dětství se pohyboval v hudebním prostředí, otec byl hudebník, starší sestra hrála na klavír a zpívala ve sboru. Právě ona probudila a podporovala zájem Jiřího Slovíka o sborový zpěv.

Při studiu na základní škole navštěvoval malý Jiří také tehdejší Lidovou školu umění v Karviné, kde se učil hrát na housle. Po základní škole chtěl studovat obor housle na konzervatoři, pro velké množství uchazečů mu však bylo místo toho nabídnuto studium

violy. Rozhodl se zcela jinak – místo na konzervatoř odešel na matematické gymnázium do Bílovce, které absolvoval v roce 1974.

Současně se však dále intenzivně věnoval hudbě. Po roce studia na Vysoké škole báňské už v jeho životě hudba vyhrála definitivně - přestoupil na Pedagogickou fakultu Ostravské univerzity, kde vystudoval obor český jazyk a hudební výchova. Aby mohl učit i na středních školách, absolvoval po „sametové revoluci“ ještě tentýž obor na Filozofické fakultě.

Během studií zpíval Jiří Slovík ve Vysokoškolském sboru Ostravské univerzity, který tehdy vedl Lumír Pivovarský. U něj získal také sbormistrovské vzdělání.

V roce 1989 založil svůj první sbor, a to dívčí sbor VENTUS při Střední pedagogické škole v Krnově, kde tehdy vyučoval. V letech 1991 až 1994 byl zároveň sbormistrem opavského sboru Červený květ. Od roku 1995 doposud vede Opavský středoškolský sbor Luscinia.

Jako pedagog působil Jiří Slovík na výše zmíněné Střední pedagogické škole v Krnově a posléze do roku 2009 na Janáčkově konzervatoři v Ostravě, kde vedl školní sbor a založil komorní sbor JKO KomoraCZECH. Krátce také učil na Církevní konzervatoři a Mendelově gymnáziu v Opavě. V letech 2009 až 2012 byl uměleckým šéfem soukromého sborového studia v německém Wolfenbütellu. Od roku 2012 je členem katedry hudební výchovy na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

Je pravidelně zván do mezinárodních sborových porot v Polsku a na Slovensku. V roce 2006 obdržel od Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ocenění za dlouhodobou tvůrčí činnost, které převzal z rukou tehdejšího prezidenta republiky Václava Klause.

Mgr. Eliška Slovíková

Narodila se v Bílovci roku 1961. Hudebně vzdělávat se začala na místní Základní umělecké škole (tehdejší LŠU) v oboru klavír. Po maturitě na Střední pedagogické škole v Novém Jičíně vystudovala na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity český jazyk a hudební výchovu. Tyto předměty vyučuje na Mendelově gymnáziu v Opavě. V Luscinii se stará o zázemí, zajišťuje veškeré organizační a administrativní záležitosti sboru.

3.3.3 Repertoár

Repertoár sboru je velmi pestrý a zahrnuje veškerá slohová období. Většinu tvoří skladby a cappella. Pokud jsou vybírány skladby s doprovodem, sbormistr se snaží vybírat takové, které mají atypický doprovod – v repertoáru nenalezneme jedinou skladbu s doprovodem klavíru. Běžným doprovodným nástrojem je djembe⁷ nebo kytara, takovýto doprovod obstarávají hráči z řad členů sboru. Pro některé unikátní příležitosti nastudoval sbor skladby s doprovodem varhan či smyčcového orchestru.

Sbormistr důsledně dbá na to, aby veškerý repertoár všichni zpěváci ovládali zcela z paměti. Používání not považuje během koncertů za rušivý element i proto, že skladby často nastudovává i se zajímavým choreografickým a prostorovým ztvárněním.

3.3.4 Koncertní činnost

Koncertní činnost Luscinie je bohatá. Mezi pravidelné akce pořádané samotným sborem patří vánoční koncerty, které se každý rok konají 22. prosince. Stabilní část koncertního programu sboru každoročně tvoří imatrikulační koncerty konané v září u příležitosti přivítání nových studentů Mendelova gymnázia, dále vystoupení na plesech tohoto gymnázia, a také koncerty při předávání maturitních vysvědčení jeho absolventům.

Sbor spolupracuje i se statutárním městem Opava, svými vystoupeními se podílí na programu městských vánočních či velikonočních trhů.

Pravidelnou koncertní činností jsou rovněž charitativní vystoupení, např. pro postižené děti z opavské Mateřské školy E. Krásnohorské nebo vystoupení na benefičních večerech Ruce pro úsměv v Ústavu pro tělesně postižené v Opavě.

3.3.5 Účast a úspěchy na soutěžích a festivalech

1995, 1996

Prvního festivalového vystoupení se sbor zúčastnil čtyři měsíce po založení. 5. května 1995 vystupoval v Ostravě-Zábřehu na 1. Severomoravském festivalu gymnázií.

⁷ Bicí nástroj pocházející z Afriky, většinou je vyřezán z jednoho kusu dřeva. Rám bývá pokryt kůží, která je k němu připevněna pomocí provazu. Hraje se na něj údery dlaní či prsty.

Téhož roku se Luscinia účastní také sborové přehlídky Gymnasia Cantant v Brně. Pod dojmy z jihu Moravy se Jiří a Eliška Slovíkovi rozhodli, že založí vlastní festival. S požehnáním vedení gymnázia tak vznikla, dnes již tradiční, přehlídka sborů Opava Cantat. První ročník se konal 14. až 17. listopadu 1996 a Luscinia získala zvláštní ocenění za přednes povinné skladby Jana Grossmana *Krutě trpíme*.

1997

V následujícím roce se sbor zúčastnil několika přehlídek a soutěží: 9. až 11. května 1997 v Hradci Králové, se ziskem stříbrného pásma a zvláštní ceny za sympatický výkon, 3. až 7. července 1997 festivalu v řecké Prevéze, 23. až 25. října 1997 Trnavských zborových dní a v listopadu opavské soutěže Opava Cantat. Zde sbor získal zlaté pásmo a zvláštní ocenění poroty za interpretaci skladby *Cheruvikon* Michalise Adamise.

1998

V červnu 1998 zvítězil sbor v Olomouci na festivalu *Iuventus mundi cantat*. Získal zde zlaté pásmo a první místo v kategorii mládežnických sborů do 26 let.

Významného úspěchu dosáhli zpěváci v turecké Ankaře, odkud si ze sborového festivalu, který proběhl ve dnech 2. až 10. listopadu 1998, přivezli cenu poroty. Jen o měsíc později získala Luscinia absolutní vítězství z hudebního festivalu Opava Cantat, který se konal 12. až 15. listopadu 1998.

1999

Velmi úspěšný byl pro sbor rok 1999. Kromě absolutního vítězství z festivalu Opava Cantat, konaného ve dnech 18. až 21. listopadu 1999, přivezl sbor zlaté medaile také ze soutěže Teeside International Eisteddfod v Middlesbrough ve Velké Británii. Ta se uskutečnila 24. až 29. července 1999. Luscinia zvítězila v kategorii smíšených sborů, v kategorii komorních sborů a v kategorii sólistů. V kategorii interpretace lidových písní si vyzpívala stříbro.

2000

Dny 10. až 12. listopadu 2000 byly ve znamení festivalu v polském Zabrze a Katovicích. V tomto evropském festivalu pod záštitou Evropské unie sbor hájil opavské barvy a vybojoval první místo.

Od tohoto roku se Luscinia účastnila festivalu Opava Cantat pouze jako host. Jedním z důvodů byly negativní reakce některých účastníků, kteří považovali fakt, že sbor organizátorů soutěží, za střet zájmů.

2002

V první polovině května, 10. až 12. května 2002 se sbor opět představil ve Slovenské republice. Tentokrát jako host na festivalu v Turčianských Tepliciach. Téhož roku 3. až 8. července odjíždí sbor na soutěžní festival do rakouského Spittal an der Drau. Během cesty se sbor 4. července 2002 představil v Blansku, kde si při koncertu vyzkoušel část soutěžního programu. V soutěži obsadil osmé místo.

2004

20. až 25. dubna 2004 se uskutečnil první ročník mezinárodního projektu Silesia Cantat, což je mezinárodní sborový workshop, kterého se kromě českých zpěváků účastní ještě zpěváci z Polska a Německa. Tento festival patří k těm, na jejichž organizaci se podílí všechny zúčastněné země a pravidelně se střídají v hostování festivalu. Hlavními iniciátory vzniku festivalu byli opět Jiří a Eliška Slovíkovi.

25. až 27. června 2004 se sbor představil posluchačům v Jihlavě, kde se účastnil 47. ročníku Festivalu sborového umění Jihlava 2004. Kromě jiných skladeb přednesl sbor skladbu *Missa Brevis* Christophera Wikse, která v Jihlavě získala 3. místo ve skladatelské soutěži.

Netradičním zážitkem jak pro posluchače, tak pro zpěváky byla účast na folkovém festivalu Zahrada ve dnech 2. až 4. července 2004. Sbor zde vystoupil před několikatisícovým publikem jako host skupiny Jumping Drums.

2005

V dubnu roku 2005 proběhla v Glubczycích soutěž *Glubczycký anděl*, kde Luscinia získala zlaté pásmo za provedení současné skladby *In semita iustie vita a Luxuriosa res* Zdeňka Lukáše a Grand Prix pro nejlepší sbor festivalu.

2006

V roce 2006 se sbor představil na dvou významných mezinárodních soutěžních festivalech. Nejprve ve dnech 4. až 9. července ve městě Llangollen ve Walesu, kde zpěváci vybojovali 4. místo v kategorii mládežnických sborů do 25 let. Ženská část sboru se zúčastnila také kategorie ženských sborů a získala rovněž 4. místo. Poté se Luscinia přesunula na festival ve španělském Cantonigros, který probíhal 13. až 16. července. 2. místo v kategorii interpretace lidových písní a stejné umístění ženského sboru bylo velkým úspěchem.

2007

Na přelomu září a října se konal mezinárodní festival v belgickém městě Vlaanderen-Maasmechelen. Přestože zde Luscinia nedosáhla na medailová umístění, už samotná účast na festivalu, kam se dostanou jen vybrané sbory, byla pro sbor přínosem.

2009

Na prestižní soutěži Young Prague v Praze, získal sbor stříbrné pásmo. Tato sborová soutěž proběhla ve dnech 27. až 28. března.

Na přelomu června a července si sbor vyzpíval druhé místo na skladatelské soutěži JIHLAVA 2009. Jiří Slovík získal zvláštní cenu poroty za nápaditou dramaturgii a přesvědčivý projev.

10. října 2009 byl sbor pozván na Festival duchovní hudby v Opavě. Pro zpravodaj Mendelova gymnázia napsala Eliška Slovíková o festivalu toto: *Festival je zaměřen výhradně na duchovní hudbu, a tak dramaturgicky do jeho rámce zapadalo provedení skladby ostravského autora Pavla Staňka Missa Lyrica. Opavští posluchači tuto skladbu znají z dřívějších koncertů, avšak pouze s doprovodem klavíru. Po úspěšném americkém turné Luscinie, kde tato skladba zaznívala na koncertech, se rozhodl autor skladbu přepracovat pro sbor a orchestr. Výsledek je překvapující. Zpěvné části se střídají s doprovodnými a název „Lyrická“ si celá mše právem zaslouží. Orchestrální doprovod tvořili někteří členové Janáčkovy filharmonie Ostrava a studenti Janáčkovy konzervatoře v Ostravě.*

Na závěr koncertu pak zazněla další premiéra – skladba ostravského autora Tomáše Novotného – Nigun Rikud. Jde o židovskou duchovní skladbu taneční formy. Oba autoři byli na koncertu přítomni a s nastudováním svých skladeb Opavským středoškolským sborem Luscinia velmi spokojeni.⁸

2010

V červenci se sbor opět vydal na festival do španělského Cantonigros. Soutěžil v kategorii smíšených sborů, interpretace lidových písní a také v kategorii ženských sborů, v níž získal krásné třetí místo.

2011

⁸ <http://www.mgo.opava.cz/index.php?text=162-oss-luscinia-dnes>

6. až 10. dubna pobývala Luscinia ve slovinském Celje, kde se účastnila prestižní mezinárodní soutěže mládežnických sborů. Přivezla si odtud druhé místo. Festival je výjimečný tím, že důsledně dbá o to, aby se na soutěž hlásily skutečně jen mládežnické sbory. Všichni soutěžící tudíž musí být mladší dvaceti let.

2013

V letošním roce se sbor ve dnech 11. až 15. dubna opět vydal na festival do Celje. Tentokrát získal umístění v bronzovém pásmu.

3.3.6 Nesoutěžní zájezdová činnost

Zájezdů do zahraničí, které sbor podniká za účelem koncertování, je celá řada. První takový zájezd se uskutečnil 8. června 1996, kdy zpěváci vyrazili do polské Ratiboře.

V dubnu roku 1997 vznikla dlouholetá tradice zájezdů Luscinie do dánských měst Holstebro a Mayrup, kde Jiří Slovík koncertoval již se svými předešlými sbory Červený květ a Ventus. Využil tedy kontaktu na svého dlouholetého přítele Venera Christensena, organizátora předešlých zájezdů, a dohodli se, že se do Holstebro vypraví i Luscinia. Pro zpěváky bylo zařízeno ubytování v dánských rodinách, zorganizováno pět koncertních vystoupení a na zbývající čas také zajímavý doprovodný program, např. prohlídka továrny na elektroniku Bang Olufsen, návštěva Legolandu či výlet na nejvyšší horu Dánska, která dosahuje výšky pouhých 136 m. n. m. V září téhož roku přijeli Luscinii navštívit Dánové. Protože na obou stranách panovalo všeobecné nadšení, bylo rozhodnuto, že za tři roky se akce zopakuje. Nakonec Luscinia do Dánska vyjela nejen v roce 2000, ale také v letech 2003, 2005 a 2007. Program pobytu byl ve všech případech velmi podobný. Vzhledem k tomu, že se ale členská základna Luscinie neustále obměňuje, nebyla tato skutečnost nijak na závalu. Velmi příjemné prostředí a pohostinství Dánů způsobilo, že mnozí zpěváci udržují kontakty se svou hostitelskou rodinou i nad rámec sboru. V zahraničí Luscinia zpívala také na adventních koncertech v Neurupinu a Berlíně ve dnech 1. až 5. prosince 1999.

V roce 2003 vznikla další tradice zájezdů, a to do německého města Wolfenbüttel. V srpnu tohoto roku se konalo setkání sborů Eurotreff. Manželé Slovíkovi zde byli ubytováni v rodině Claudie a Haralda Wieseových. Těm se výkony Luscinie líbily natolik, že ji pozvali, aby ve Wolfenbüttelu a okolí vystoupila na několika adventních koncertech.

Tyto adventní koncerty se pak staly tradicí a konaly se nejen v roce 2003, ale také 2004, 2005, 2007, 2009 a 2011.

Nesoutěžní zájezd se konal také 11. až 19. června 2004. Sbor odjel do Francie a do Lucemburska. Zde vystoupil také na českém velvyslanectví, kde proběhl i křest čtvrtého CD.

Dosud nejvýznamnější a nejrozsáhlejší zájezd Luscinie, a to koncertní turné do USA, bylo naplánováno na 3. až 20. září 2008. Na organizaci se podíleli také manželé Wieseovi, kteří pravidelně organizují adventní koncerty sboru ve Wolfenbüttelu.

3. září odjelo 40 vybraných zpěváků autobusem do Berlína, odkud odletěli do New Yorku. Zde pobýli čtyři dny, během nichž absolvovali dva koncerty. Jeden z nich proběhl v Českém centru. Zbylo i dost času na prohlídku pamětihodností města. Následoval přesun do hlavního města Washingtonu, kde sbor strávil tři dny. Další zastávka byla ve městě Philadelphia, zde byli účastníci ubytováni v amerických rodinách, a naskytla se jim tak možnost poznat americkou kulturu zblízka. Posledním místem, které Luscinia v USA navštívila, bylo New Jersey. V tomto městě sbor koncertoval na univerzitě Bergen Community College. Na programu tohoto, ale také všech ostatních koncertů byla česká současná sborová tvorba a cílem sbormistra bylo ji na americkém kontinentě co nejvíce propagovat.

3.3.7 Diskografie

Luscinia dosud natočila pět kompaktních disků. Společným prvkem je mše, která je natočena na každém z nich.

1. CD - LUSCINIA (1997)

První kompaktní disk se natáčel pouhé dva dny v koncertní síni Sv. Ducha v Krnově, konkrétně 8. a 9. března 1997. CD je profilové a obsahuje průřez celým tehdejším repertoárem. Hudební režie se zhostil Jiří Pospíšil z Českého rozhlasu Ostrava, s nímž sbor navázal úzkou spoluprací a pod jehož vedením pak Luscinia natočila všechna následující CD. Koncert spojený s křtem se pak konal 15. května v sále Minoritského kláštera. Vzácným hostem křtu byla Miss ČR 95 a Miss Europe 95 Monika Žídková.

2. CD – LUSCINIA 2 (1999)

Druhé CD vzniklo opět v koncertní síni sv. Ducha v Krnově, a to během 2. až 3. září a 3. října 1999. Režie se opět ujal Jiří Pospíšil. Zajímavostí na tomto CD je

skladba *Queen mix* - cyklus nejznámějších písní kapely Queen, které speciálně pro Luscinii vybral, seřadil a upravil sám Jiří Pospíšil. Křest CD se uskutečnil 15. ledna 2000 opět v Minoritském klášteře.

3. CD – LUSCINIA 3 (2003)

V pořadí třetí CD bylo nahráno ve studiu Českého rozhlasu v Ostravě 28 a 29. března 2003. Stejně jako ostatní CD i toto obsahuje mši, tentokrát je to *Missa brevis sancti Joannis de Deo* Josepha Haydna, v níž Luscinii doprovází komorní smyčcový orchestr. O další instrumentální doprovod se postaralo kytarové trio, konkrétně ve skladbě *Tears in heaven* Erica Claptona, kterou pro komorní sbor a tři kytary upravil Jiří Pospíšil. Součástí CD je také skladba *Žáby* – nejkratší opera na světě z pera Leona Juřici, či *Pater noster* od Tomáše Pindóra, který ji napsal a věnoval přímo Luscinii. Křest proběhl 24. května 2003 již tradičně v Minoritském klášteře.

4. CD - AFRICKÝ KONCERT... nevidíme to tak černě! (2004)

Čtvrtý kompaktní disk je výjimečný v tom, že není profilový jako ty předchozí, nýbrž je zaměřen pouze na africkou hudbu či hudbu, která je africkým kontinentem inspirovaná. Ani zde nechybí pro CD Luscinie typická mše, *African mass* Normana Luboffa, kterou nahrály společně sbory Luscinia, sbor Janáčkovy konzervatoře Ostrava a komorní sbor Janáčkovy konzervatoře. Několik skladeb doprovází bubenické uskupení Jumping Drums Ivo Batouška, které na CD dostalo prostor pro čtyři vlastní skladby. Nahrávání tohoto CD proběhlo ve studiu Českého rozhlasu Ostrava 19. až 20. března 2004. Křest se tentokrát neuskutečnil v Opavě, ale na českém velvyslanectví v Belgii během zájezdu sboru do Beneluxu.

5. CD - Luscinia 5 Otisk v duši (2007)

Zatím poslední studiovou nahrávkou je páté CD s názvem *Otisk v duši*. Bylo opět natočeno v Českém rozhlase Ostrava, a to 20 až 21. dubna 2007. Mezi zajímavé položky na tomto CD patří skladba *Jaká by to hanba byla* Dobroslava Lidmily, která patří do sbírky děl věnovaných Luscinii. Novinkou tohoto kompaktního disku jsou skladby pro dívčí sbor *Cançó de finestra* španělského skladatele Josepa Villa i Casañese a *Kravarky* Zdeňka Lukáše.

Celkem je na pěti CD 109 skladeb o celkové délce 4 hodiny a 45 minut.

4 Výzkum

V rámci bakalářské práce byl uskutečněn výzkum, jenž byl realizován formou dotazníku. Pomocí emailu a sociálních sítí byl dotazník distribuován mezi respondenty. Těmi byli bývalí členové těch sborů, o nichž tato práce pojednává. Celé znění dotazníku, který sestával z celkem čtrnácti otázek, je možno nalézt v příloze této práce, stejně jako grafické zpracování uzavřených otázek.

Výzkum zjišťoval, jestli sborové prostředí mělo vliv na další hudební působení a způsob trávení volného času členů. Dále zkoumal vytváření sociálních vazeb mezi jednotlivými členy sboru. Rovněž byl zjišťován náhled na metody a přístup sbormistra, motivace a cíle, kterých chtěli zpěváci ve sboru dosáhnout a také činnost, jež je ve sboru nejvíce naplňovala. Dotazník zodpovědělo celkem 65 respondentů.

První otázka zněla, zda odpovídající byl v minulosti členem některého z opavských sborů. V případě, že odpověděl záporně, dotazník byl automaticky ukončen. V dalším bodě respondenti uváděli konkrétní sbor, jehož členy byli. 42 respondentů (64,6 %) uvedlo, že po ukončení činnosti v tomto sboru již dále v dalším sboru nezpívali. Nejčastěji uváděným důvodem byl nedostatek volného času po nástupu do práce či po zahájení studia na vysoké škole. Tento důvod uvedlo 28 respondentů. Mezi odpověďmi bylo osmkrát uvedeno, že dotázaní nenalezli sbor, jenž by kvalitami odpovídal jejich představám nebo tyto představy nenaplňoval způsob práce dirigenta. Šest dotázaných se rozhodlo místo sboru věnovat jiným aktivitám.

Zbýlých 23 respondentů (35,4 %) pokračovalo ve sborovém zpěvu v některém ze sborů, jež působí při těch vysokých školách, na nichž dotazovaní začali studovat. Pro 21 zúčastněných (32 %) bylo zpívání ve sboru jedinou hudební aktivitou.

Ve volném čase se nejvíce respondentů věnuje sportu (32 = 49,2 %). Uměleckými činnostmi se zabývá pouze 12 odpovídajících (18,5 %), z toho 7 z nich hudebními (10,7 %). Zbýlých 21 zúčastněných (32,3 %) se věnuje zcela jiným činnostem, především rodině či studiu.

57 dotázaných (87,7 %) našlo ve sboru blízké přátele. 14 udržovalo toto přátelství po ukončení činnosti ve sboru s většinou z nich, 44 s některými z nich, 4 pouze s jedním z nich. 3 respondenti neudržovali tato přátelství vůbec. Ani jednomu z respondentů se nepodařilo zůstat dále ve styku se všemi blízkými přáteli ze sboru.

Z činností, jež neodmyslitelně patří ke sborovému životu, naplňovaly dotázané nejvíce zájezdy (67,8 % = 44 dotázaných). Všichni, kteří vybrali tuto možnost, se shodli, že upřednostňovali zájezdy zahraniční před tuzemskými. Ve volbě mezi soutěžními a nesoutěžními zájezdy už tak jednoznačná shoda nepanovala – 31 odpovídajících (70,5 %) preferovalo nesoutěžní zájezdy, ostatní (13 = 29,5 %) dávali přednost zájezdům soutěžním. Druhá nejčtenější byla volba možnosti koncerty, tu si zvolilo 14 respondentů (21,5 %). Zkoušky nejvíce naplňovaly 5 dotázaných (7,7 %) a sborová soustředění 2 z nich (3 %). Co se týče soutěžních ambicí, většina (61,5 %) považovala úspěch v soutěži za důležitý. Přístup respondentů k dosaženým soutěžním úspěchům či neúspěchům se s věkem měnil pouze u osmi z nich (12,3 %). Někteří uvedli, že čím byli starší, tím lépe se vyrovnávali s případným neúspěchem. Začali také více oceňovat už jen samotnou účast na soutěži a případné výhry si vážít více než v nižším věku. Opakovaně se objevil názor, že s přibývajícím věkem záleželo dotázaným méně na výsledku, ale šlo jim především o to, podat co nejlepší výkon a být s ním spokojeni. Tři respondenti se naopak vyjádřili v tom smyslu, že s rostoucími zkušenostmi a věkem se také zvyšovaly jejich ambice. Výhru v soutěži považovali za důkaz kvality sboru. Jeden respondent pokládal soutěžní úspěch za důležitý pro motivaci zpěváků a také za lákadlo pro sponzory.

Přestože v otázce č. 9 převažoval názor, že úspěch v soutěži je pro respondenty důležitý, v otázce č. 11 drtivá většina zúčastněných uvedla, že ke svému působení ve sboru přistupovala jako k příjemnému způsobu trávení volného času bez větších ambicí. Oceňovali především možnost trávit volný čas s přáteli, zároveň tento čas naplnit hudbou, formou zájezdů poznávat cizí země, a získávat tak nové zkušenosti a zážitky. Pokud se ale soutěžilo, dotázaným na výsledku záleželo. Odpovědi tedy korespondovaly s výsledky otázky č. 9. Soutěže však byly těmito odpovídajícími brány jen jako „třešinka na dortu“ (tato formulace se v odpovědích skutečně několikrát vyskytla), ne jako hlavní cíl. Jeden respondent považoval soutěžení za nepříjemnou činnost, jež jej znervózňovala, a zcela by se bez tohoto obešel.

Pro čtyři z dotázaných bylo stejně důležité trávit smysluplně volný čas jako to, aby byl sbor úspěšný. Rovněž čtyři respondenti vyslovili názor, že jejich hlavním cílem jejich působení ve sboru bylo dosažení úspěchů. Opakovaně byly jako důležité cíle působení ve sboru uvedeny také zlepšení hlasových schopností a možnost umělecky se realizovat.

Většině respondentů (45 = 69,2 %) vyhovoval přístup sbormistra a domnívali se, že vedl k dosažení daných cílů. Nejčastěji popisovali přístup sbormistra jako profesionální, pečlivý, cílevědomý a orientovaný na výsledek. Dvacet dotázaných (30,8 %) označilo sbormistrův přístup jako nevyhovující. Hojně bylo jako důvod uvedeno, že sbormistr chtěl dosahovat úspěchů za každou cenu. Často se také vyskytl názor, že sbormistr nepřistupoval ke všem zpěvákům stejně, nýbrž měl zřetelně vřelejší přístup k lepším a také „služebně“ starším zpěvákům.

U 44 dotázaných (67,7 %) se náhled na sbormistrův přístup s odstupem času nijak nezměnil. Dva respondenti hodnotili s odstupem přístup sbormistra hůře než dříve, především díky nově nabytému srovnání a zjištění, že mnohé věci lze dělat jinak, dle názoru těchto respondentů lépe. Někteří odpovídající poznamenali, že mnohé metody, které jim dříve připadaly nesprávné, považují s časovou distancí za adekvátní. Několik respondentů odpovědělo, že až dnes si plně uvědomují odpovědnost sbormistra a oceňují také jeho náročnou práci.

Závěr

Tato bakalářská práce pojednávala převážně o současných sborech dětí a mládeže v Opavě, v úvodních kapitolách jsem se však zabývala také tradicí sborového zpěvu dětí a mládeže v tomto městě. Při pátrání po dětských sborech minulosti jsem zjistila, že o této problematice neexistuje příliš mnoho literatury, a tak nebyla jiná možnost než tyto informace zjistit osobně na jednotlivých opavských školách a hudebních institucích. Díky tomu jsem se setkala s mnoha zajímavými lidmi a hudebními nadšenci. Ukázalo se, že ač sborů existovala celá řada a tradice dětského sborového zpěvu v Opavě byla a je velmi silná, jediný sbor, který by se svými úspěchy a věhlasem vyrovnal těm současným, byl Červený květ.

V kapitole o současných sborech jsem se snažila objasnit okolnosti jejich vzniku a jejich nynější fungování, zmapovat jejich historii, poukázat na to, jakých úspěchů dosáhli a popsat jejich diskografii. Velmi příjemné pro mě bylo zejména zpracovávání podkapitoly o diskografii sborů, které znamenalo strávit mnoho hodin poslechem krásné obohacující hudby. Během spolupráce se sbormistry a manažery sborů mě nepřestávala mile překvapovat jejich ochota a také skromnost, kterou si přes všechno, co dokázali, stále zachovávají.

Z provedeného výzkumu mimo jiné vyplynulo, že v prostředí sboru vznikají přátelství, která nadále přetrvávají i poté, co zpěváci sbor opustí nebo že nejoblíbenější sborovou činností jsou zájezdy do zahraničí. Překvapivým zjištěním pro mě bylo, že téměř třetina dotázaných nevyhovoval přístup a metody sbormistra.

Věřím, že má práce přinesla zajímavé poznatky a stane se přínosnou nejen pro mě, ale i pro všechny zájemce o současné sborové dění.

Použitá literatura

ALMANACH k 50. výročí založení Střední zemědělské technické školy v Opavě, J. Mareček a kolektiv, vyd. 1., Opava, Moravské tiskařské závody, závod 19 Opava, 191 stran, 1970

ALMANACH SOŠ a SOU poštovního 1949 – 1999, vyd. 1., Tiskárna F. Maj, Lhota u Op., 76 stran, 1999

ALMANACH střední ekonomické školy v Opavě, V. Kořínková a kolektiv, vyd. 1., Opava, Moravské tiskařské závody, závod 19, Opava, 186 stran, 1970

CESTA ZA UMĚNÍM SOUČASNÉ OPAVY – P. Hanousek a kolektiv, vyd. 1., Ostrava, Ritornel, 2003

KRONIKA dětského pěveckého sboru Domino.

KRONIKA Dětského studia Jeřabinka.

KRONIKA Opavského středoškolského sboru Luscinia.

KŘÍSTKOVÁ, M. Domino přivezlo další Grand Prix. *Region Opavsko*. 2010, č. 4. s. 11.

KŘÍSTKOVÁ, M. Domino přivezlo stříbro. *Region Opavsko*. 2011, č. 47. s. 29.

KŘÍSTKOVÁ, M. Domino skvěle reprezentovalo. *Region Opavsko*. 2010, č. 33. s. 15.

KŘÍSTKOVÁ, M. Domino vyhrálo sborovou olympiádu. *Region Opavsko*. 2011, č. 29.s.3.

KŘÍSTKOVÁ, M. Sbor Domino zazářil v Izraeli. *Region Opavsko*. 2008, č. 7. s. 7.

OKRES OPAVA, O. Káňa a kolektiv, vyd. 1., Ostrava, Profil, 135 stran, 1983 SLEZSKO, J. Bakala a kolektiv, vyd. 1., Opava, Matice slezská, 174 stran, 1992

OPAVSKO 1945 – 1965, O. Rafaj a kolektiv, vyd. 1., Ostrava, Profil, 40 stran, 1965

ROZHOVOR s Eliškou Slovíkovou ze dne 2. 4. 2013

ROZHOVOR s Evou Petrášovou ze dne 16. 4. 2013

ROZHOVOR s Ivanou Kleinovou ze dne 4. 3. 2013

ROZHOVOR s Janou Lokajovou ze dne 23. 4. 2013

ROZHOVOR s Jaromírem Lokajem ze dne 29. 3. 2013

ROZHOVOR s Jiřím Slovíkem ze dne 15. 2. 2013

SBOROVÝ ZPĚV V ČECHÁCH A NA MORAVĚ, E. Valový, Universita J. E. Purkyně, Brno, 254 strany, 1972

SOTOLÁŘOVÁ, A. Sbor Jeřabinka vystoupí v Japonsku. *Opavský a hlučínský deník*. 2007, č. 177. s. 7.

Z DĚJIN MĚSTA OPAVY, V. Plaček a kolektiv, Vlastivědná společnost při Slezském muzeu v Opavě, Opava, metodický list, 40 stran, 1974

Zpravodaj statutárního města Opavy HLÁSKA, rok 2012, č. 03, str. 8; č. 11, str. 22 a 24; rok 2013, č. 1, str. 2